STATSBYGG

# BÆREKRAFTSRAPPORT 2024

**Statsbyggs historie strekker seg tilbake til 1816. Da ble det ved kongelig resolusjon oppnevnt en bygningskyndig konsulent for de offentlige bygninger i og omkring Christiania. Det var bergråd Christian Collett som hadde denne stillingen fram til 1833.**

**Statsbygg forvalter eiendommer over hele Norge og i 52 andre land.**

Energisentralen, Universitetet i Stavanger

Foto: Skarp/Backe

# INNHOLD

1 Bærekraft skal være styrende for Statsbygg ..... 6

2 Vesentlighetsanalyse ..... 12

3 Årets aktiviteter og resultater ..... 16

Ta hensyn til klimaendringer ..... 17

Redusere klimabelastning ..... 19

Redusere naturbelastning ..... 21

Energieffektivisering ..... 23

Bidra til sirkulærøkonomi og lav ressursbruk ..... 25

Sikre et trygt arbeidsmiljø ..... 27

Mangfold og inkludering ..... 29

Utvikle riktig kompetanse ..... 31

Ansvarlige leverandørkjeder ..... 33

Hensyn til lokalsamfunn ..... 35

Åpen og etisk styring ..... 36

Ansvarlig økonomisk styring ..... 39

Samarbeid ..... 41

4 GRI-indeks ..... 44

Kongsvold Fjeldstue, Dovrefjell

Foto: Hans Fredrik Asbjørnsen

# BÆREKRAFT SKAL VÆRE STYRENDE FOR STATSBYGG

# 1

Nord universitet, Campus Levanger

Foto: Hans Fredrik Asbjørnsen

Villa Grande,
Oslo

Foto: Hans
Fredrik
Asbjørnsen

Statsbygg leverer nå sin tredje bærekraftsrapport og markerer med det tre år med en helhetlig tilnærming til bærekraftsarbeid. Nå begynner vi å se reelle, positive resultater og en modning i hvordan vi jobber.

Arbeidet med klimagassutslipp og energibruk har gitt gode resultater flere år på rad. Vi har en kraftig økning i investeringsnivået, men samlet klimagassutslippene har likevel gått ned med 26,6 prosent siden 2020. Kjøpt energi i eiendomsporteføljen var nesten 10 prosent mindre enn i 2020. 2024 var et år preget av økt oppmerksomhet om naturutfordringer. Statlige byggeprosjekter bidrar til nedbygging av natur. Vi har derfor satt i gang et arbeid for å se på hvordan Statsbygg kan bli mer naturpositiv.

Statsbygg har tatt flere grep i forhold til sosial bærekraft i 2024. Innen sikkerhet, helse og arbeidsmiljø har vi jobbet målrettet fra en konsentrasjon om indikatorer som måler småskader, til større oppmerksomhet på forhold som kan føre til alvorlige og livsendrende hendelser. Samtidig har vi gjennomført tiltak for å styrke vår sikkerhetskultur. Arbeidet pågår med å forbedre hvordan vi sikrer at statlige bygg og eiendommer bidrar positivt til lokalsamfunn og med hvordan vi kan bruke anskaffelser for å sikre en mer bærekraftig utvikling av leverandørkjedene.

Pilaren for styring og økonomi i bærekraftsbegrepet er satt høyt på vår dagsorden. Våren 2024 ble det etablert en ny etterlevelsesfunksjon som har ført til større åpenhet om ansattes eierforhold og eierinteresser. Dette bidrar til god etterlevelse av habilitetsreglene i anskaffelsene og til å forebygge interessekonflikter. Vi ønsker å skape en sterk tillit til Statsbygg som institusjon og hvordan vi utfører vårt samfunnsoppdrag

I 2024 ble FNs bærekraftsmål nr. 17, *Samarbeid for å nå målene*, inkludert som ett av våre mest relevant bærekraftsmål. Samarbeid er en katalysator for å lykkes med omstillingen til et bærekraftig samfunn. Vi prioriterer å utvikle nye innovative løsninger sammen med andre flinke aktører og spre disse til hele næringen.

I en urolig tid med stor geopolitisk usikkerhet, klima- og naturkriser, og svak kronekurs, er det lett å bli pessimistisk og undervurdere viktigheten av fortsatt stor oppmerksomhet på bærekraft og langsiktige behov. I Statsbygg vil vi fortsette med vårt systematiske arbeid for å bidra til omstilling til et bærekraftig samfunn. Resultatene for 2024 viser at vi er på vei.

Oslo, 28. februar 2025

**Harald Vaagaasar Nikolaisen**
administrerende direktør

## Formål og innhold

Bærekraftsrapporten er både uavhengig rapport og vedlegg til Statsbyggs årsrapport. Den viser hvordan og i hvilken grad Statsbyggs virksomhet har bidratt til og påvirket aktuelle bærekraftstemaer. Det inkluderer både positive og negative effekter. Valg av aktuelle bærekraftstemaer er basert på vesentlighetsanalyser.

Statsbygg har på eget initiativ utarbeidet en bærekraftsrapport siden 2022 som utformes i henhold til Global Reporting Initiative (GRI) standard for bærekraftsrapportering. Statsbygg er ikke underlagt krav til helhetlig bærekraftsrapportering ved utgangen av 2024, men det er vurdert som viktig og nødvendig å jobbe helhetlig og systematisk med bærekraftsrapportering i tråd med standarder som GRI eller Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

Rapporten har fire kapitler. Kapittel 1 viser hvordan bærekraft er omtalt i noen av våre viktigste styrende dokumenter, føringer og krav. Kapittel 2 beskriver arbeid med vesentlighetsanalyser og hvordan bærekrafttemaene er identifisert. Kapittel 3 utdyper årets resultater og aktiviteter innen temaene som ble identifisert som vesentlig i kapittel 2. Kapittel 4 inneholder en indeks av utvalgte og vesentlige indikatorer fra GRI-standarden.

## Statsbyggs tildelingsbrev

Tildelingsbrevet viser Statsbyggs hovedmålsettinger for året. I tildelingsbrevet for 2024 ble det stilt krav til at begge hovedmål for Statsbyggs virksomhet skulle leveres på en bærekraftig måte.

**FIGUR 1.1** Mål for 2024 i tildelingsbrevet til Statsbygg

| Mål | Delmål |
|---|---|
| 1. Statlige virksomheter har effektive og bærekraftige lokaler som støtter formålet til virksomhetene | 1.1. Statlige virksomheter får råd om bærekraftige og kostnadseffektive løsninger som er tilpasset deres behov<br>1.2. Statlige byggeprosjekter blir gjennomført kostnads- og tidseffektivt og til avtalt kvalitet |
| 2. Statlig eiendomsforvaltning er verdibevarende, bærekraftig og effektiv | |

## Statsbygg strategi 2021-2025

Statsbyggs strategi gjelder fra 2021 til 2025. Strategien har fem hovedmål som vises i figur 1.2. Hvert mål inneholder fire delmål, hvor hvert delmål består av en ambisjon for slutten av strategiperioden og årlige milepæler som skal legge til rette for at Statsbygg kommer i mål.

**FIGUR 1.2** Hovedmål i Statsbyggs strategi 2021-2025

Bærekraft inngår i alle målene våre der enkelte bærekraftsdimensjoner møter ulike deler av strategien. Bærekraft er omtalt spesielt i målet «*Statsbygg leverer bærekraftige løsninger*». Målet handler mest om klima- og miljødimensjonen av bærekraft. Strategien ivaretar også sosiale forhold og økonomisk bærekraft. Målene «*Vi skaper merverdi for brukerne og samfunnet*» og «*Vi bygger kompetanse for fremtiden*» setter viktige temaer under sosiale forhold på dagsorden, og målet «*Vi gir kostnadseffektive lokaler*» ivaretar temaer innen økonomisk bærekraft. Målet «*Vi utvikler bygge- og eiendomsnæringen*» bygger på alle bærekraftsdimensjoner. Hovedmålene i strategien viser at Statsbygg må levere på bærekraft om vi vil nå egne målsettinger.

### Strategi for bygg- og eiendom i statlig sivil sektor

Regjeringen Solberg la fram *"Ei berekraftig, kostnadseffektiv og samordna bygg- og eigedomsforvaltning - Strategi for bygg og eigedom i statleg sivil sektor"* i 2021. Strategien er et resultat av utstrakt samarbeid mellom departementene og Statsbygg, og inkluderer også innspill fra private aktører. Strategien inneholder ambisjoner og tiltak innen følgende områder:

- Kostnadseffektivitet i et samfunnsperspektiv
- Klima, miljø og energi
- Lokalisering
- Kulturmiljø
- Seriøsitet
- Utvikling av bygg- og eiendomsnæringen

Strategien gjelder statens bygg- og eiendomsportefølje, i tillegg til statlige lokaler som er leid i det private markedet, og det understrekes at bærekraft skal være retningsgivende for alle fagområder i strategien. Statsbygg tilrettelegger for å realisere strategiens ambisjoner og tiltak innenfor bærekraft.

### FNs bærekraftsmål

Verdens ledere ble enige om de 17 målene for bærekraftig utvikling i 2015. I 2020 vurderte Statsbygg hvilke bærekraftsmål som var mest relevante. Mål 17 ble inkludert i 2024. Disse vises i figur 1.3.

**FIGUR 1.3** Bærekraftsmålene der Statsbygg bidrar mest

FN-delegasjonen, Genève

Foto: Åse Benedikte Danbolt

# VESENTLIGHETSANALYSE

# 2

Vikingtidsmuseet, Oslo

Foto: Hans Fredrik Asbjørnsen

## Formålet med Statsbyggs vesentlighetsanalyse

Vesentlighetsanalysen er virksomhetens beskrivelse av bærekraft og brukes til å vurdere hvor vi har betydelig påvirkning på ulike bærekraftstemaer. Der det er tilstrekkelig påvirkning innenfor et bærekrafttema, blir temaet løftet i Statsbyggs arbeid med bærekraft. Vesentlige temaer viser hvor Statsbygg kan bidra til samfunnsutviklingen, enten positivt eller negativt, og samtidig understøtte vår langsiktige verdiskaping. Prioritering av hva Statsbygg satser på utover daglig driftsoppgaver skjer gjennom Statsbyggs strategi- og virksomhetsprosesser og ikke gjennom vesentlighetsanalysen.

## Prosessen for Statsbyggs vesentlighetsanalyse

Statsbyggs vesentlighetsanalyse oppdateres årlig som en del av årshjulet for Statsbyggs arbeid med bærekraft. Ved ferdigstillelse av fjorårets bærekraftsrapportering, settes prosessen i gang i regi av Statsbyggs ansvarlige direktør for bærekraft med utgangspunkt i den siste vesentlighetsanalysen. Forslag til justeringer og oppdateringer diskuteres, forankres og vedtas i administrerende direktørens ledergruppe. Dersom endringer blir vedtatt, vil alle endringene innarbeides i Statsbyggs kvalitetssystem, styrings- og rapporteringsverktøy eller relaterte kompetanse- og kommunikasjonsmaterialer innen slutten av året.

Fra og med 2024 bruker Statsbygg dobbel vesentlighetsanalyse som vurderer både Statsbyggs påvirkning på omverden (*innenfra → ut*) og omverdens påvirkning på Statsbygg (*utenfra → inn*). Den siste retningen beskrives oftest som finansiell påvirkning, eller påvirkningen på virksomhetens økonomiske bunnlinje. Siden Statsbygg er en statlig forvaltningsbedrift, ble metodikken tilpasset til Statsbyggs formål. Istedenfor å vurdere kun økonomiske påvirkninger fra omverden, vurderes alle påvirkninger som kan ha konsekvens for virksomhetens evne til å gjennomføre formålet "å skaffe til veie og forvalte lokaler for statlige virksomheter i sivil sektor".

Å bruke en dobbel vesentlighetsanalyse førte ikke til endringer i hva som ble identifisert som vesentlig for virksomheten, men det forsterket viktigheten av flere av temaene. For eksempel avhengigheter på natur for materialbruk eller arbeidstakeres rettigheter i utlandet i forbindelse med etisk handel.

### HELHETLIG BÆREKRAFT

Bærekraft handler om evnen til å opprettholde nødvendige egenskaper over tid. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til alle som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Helhetlig bærekraft i Statsbygg består av tre dimensjoner: Klima og miljø, sosiale forhold og styring og økonomi.

## Statsbyggs vesentlige bærekraftstemaer

Statsbyggs vesentlige bærekraftstemaer vises i figur 2.1. Resultatene i bærekraftsrapportering deles opp per tema og vises i kapittel 3 av denne rapporten.

**FIGUR 2.1** Statsbyggs vesentlige bærekraftstemaer

## Endringer i vesentlighetsanalysen i 2024

Vesentlighetsanalysen viser at Statsbyggs arbeid med bærekraft stort sett bør bestå av de tidligere identifiserte temaene innenfor bærekraft, men med noen endringer knyttet til styrings- og økonomidimensjonen av bærekraft.

Endringene handler først og fremst om å tydeliggjøre hvordan styrings- og økonomioppgaver blant annet handler om bærekraft. Innenfor tema «Åpen og etisk styring» løftes Statsbyggs arbeid med etterlevelse. Tema «Ansvarlig økonomisk styring» fikk nytt navn og handler om å bruke begrenset økonomiske midler på den måte som skaper merverdi og er mest samfunnsøkonomisk lønnsomt for samfunnet. Det ble også lagt til et nytt tema om «Samarbeid». Temaet handler om å benytte hensiktsmessige samarbeid på tvers av organisatoriske grenser.

Tema om samarbeid henger sammen med FNs bærekraftsmål nr. 17 «Samarbeid for å nå målene» som ble løftet gjennom årets oppdatering av vesentlighetsanalysen. Statsbyggs rolle som statens sentrale rådgiver i bygge- og eiendomssaker, byggherre, eiendomsforvalter og eiendomsutvikler betyr at Statsbygg har både påvirkning på og avhengigheter av mange andre aktører. Statsbygg er en av få store aktører i bygg-, anlegg- og eiendomsbransjen som treffer hele verdikjeden til bygg og eiendom. Det viser hvor viktig det er for Statsbygg at arbeidet gjøres i samarbeid med andre. Om samfunnet skal lykkes med nødvendige omstillinger til et mer bærekraftig samfunn, avgjøres ikke av en enkelt virksomhet, men om vi evner å omstille oss alle sammen.

Nord universitet,
Campus Bodø

Foto: Adrian
Svendsen Bensvik

# ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

# 3

Regjerings-
kvartalet, Oslo

Foto: Statsbygg

# TA HENSYN TIL KLIMAENDRINGER

*Statsbygg har et ansvar for å forebygge klimarelaterte skader og minimere påvirkning av klimaendringer på statlig eiendom. Det innebærer å planlegge for fremtidens klimaforhold i våre oppdrag.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Andel av prioriterte eiendommer med gyldig ROS-analyse | - | 64 % | 100% |
| Andel oppdrag der anbefalt lokalisering ikke er utsatt for klimahendelser | 100% | 100 % | 100% |
| Økonomiske implikasjoner av klimaendringer | - | *Se tekst* | - |

## Klimarisiko og -tilpasning i eiendomsporteføljen

Klimaendringer fører med seg blant annet økt risiko for flom og skred, økte temperaturer, mer styrtregn og havnivåstigning. Dette medfører at bygningskonstruksjoner må tåle større påkjenninger og at vedlikeholdet må tilpasses endringene slik at det unngås skade på eiendom. Kartlegging av hvilken risiko som foreligger på den enkelte eiendom i dag og forventet risiko i fremtiden, er derfor en viktig del av eiendomsforvaltningen.

I 2024 har Statsbygg fått nye vurderinger av risiko for fremtidige klima- og naturhendelser ved alle eiendommer. Risikoen skal inngå i underlag for å vurdere og prioritere vedlikehold. Det finnes foreløpig ikke oversikt over antall klimatilpasningstiltak som har blitt gjennomført på enkelteiendommer. Høsten 2024 ble det identifisert og meldt inn til Digitalisering- og forvaltningsdepartementet flere behov for å gjøre arbeid med klimatilpasning mer helhetlig og systematisk, som en del av et statlig oppdrag.

**FIGUR 3.1** Antall eiendommer utsatt for fremtidig klima- og naturhendelser, fordelt pr. type hendelse og sektor[1]

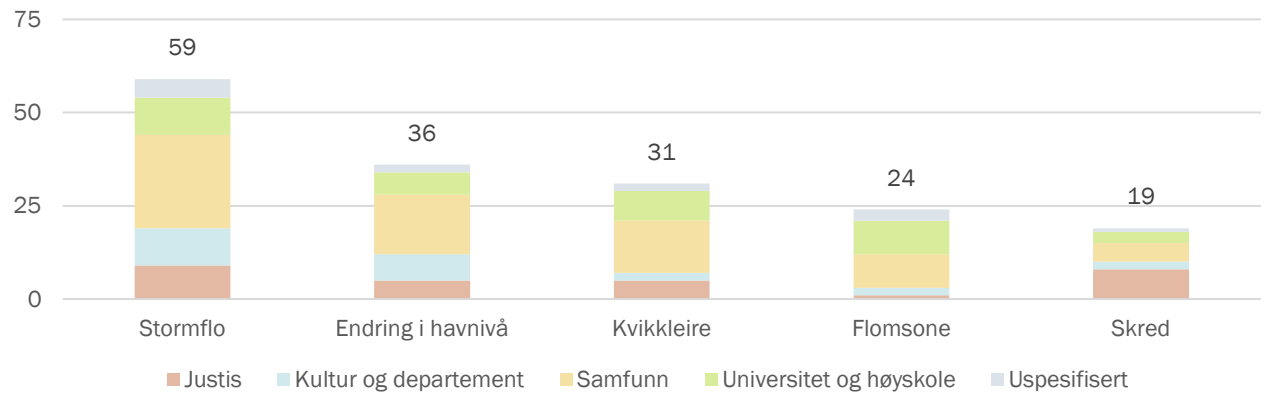


[1] 371 eiendommer i hele Norge, inkludert Svalbard, inngår i analysen. En eiendom kan være utsatt for flere hendelsestyper.

## Klimarisiko og -tilpasning i byggeprosjektene

I oppdrag der ny lokalisering av statlige virksomheter inngår, er det viktigst at lokaliseringen ikke er utsatt for naturfare eller dårlige grunnforhold som en konsekvens av klimaendringer. Dersom tomten er utsatt, ved ny eller eksisterende lokalisering, skal det vurderes avbøtende tiltak fra et kost-nytte perspektiv. I 2024 hadde alle anbefalte nye lokaliseringer ubetydelig risiko knyttet til naturfare og grunnforhold, unntatt en som hadde lav risiko. Der anbefalte Statsbygg lokaliteten med lavest risiko sammenlignet med andre hensiktsmessige alternativer. Påkrevde grunnundersøkelser og områdestabilitetsvurderinger til reguleringsplan eller byggesak, vil klarlegge risikobildet og angi nødvendige avbøtende tiltak. Statsbygg har videreutviklet sin metode for å vurdere klimatilpasningstiltak i sine byggeprosjekter, men det er varslet behov for avklaringer og økte standardisering på dette temaet.

### KLIMATILPASNING I PRAKSIS I SOGNDAL

Ekstremvær og flom blir et stadig større problem. Når vi ikke kan stoppe vannet i å komme inn, kan det være lurt å hjelpe det å komme fort ut igjen. I Fossbygget ved Høgskulen på Vestlandet i Sogndal har vanninntrenging fra elven blitt et problem. Det ble lagt ned en aquadren-renne med vannutløp ut av bygget, og da vannet kom inn i rommet neste gang, ble det ledet videre mot renna som førte vannet ut igjen og rommet unngikk fuktskader.

## Økonomiske implikasjoner av klimaendringer

Klimaendringer er en risikofaktor som kan innebære økonomiske konsekvenser. Det er ikke forventet store konsekvenser for Statsbyggs inntekter fordi inntekter i hovedsak kommer fra utleie av formålsbygg til statlige leietakere. Det kan derimot oppstå risiko for verdiforringelse av statens eiendommer som konsekvens av klimaendringer. Denne risikoen kan treffe enkelte eiendommer i ulike grad, men det er forventet høyest risiko blant eiendommer som har beliggenhet som er utsatt for naturfare.

Når det gjelder kostnadsbildet, er det større økonomisk risiko. Klimaendringer fører til hyppigere og mer alvorlige klimahendelser. Dette krever økte investeringer i forebyggende tiltak og reparasjoner etter skader. Investering i forebyggende tiltak er normalt vurdert som samfunnsøkonomisk lønnsomme. Å forhindre skader i forkant er som regel mer kostnadseffektivt enn å reparere etterpå. Hvis klima- og naturhendelser gjør enkeltbygg eller eiendom uegnet for fremtidig bruk, kan det føre til behov for flere nybygg som vil utgjøre enn enda høyere økonomisk konsekvens.

Den siste vurderingen av kostnadsbildet som konsekvens av klimaendringer er fra høsten 2023. Vurderingene av klimarisiko på de 146 enkelteiendommene som er ansett å være mest utsatt for klimahendelser viser samlet sett at, dersom Statsbygg ikke gjør ytterligere risikoreduserende tiltak, må vi med 80 prosent sannsynlighet forvente å bruke mellom 240 og 750 millioner kroner på å gjenopprette berørte eiendommer etter klimahendelser i den kommende tiårsperioden. Om lag 75 prosent av forventet tap antas forårsaket av flom, skred og ekstrem nedbør.

# REDUSERE KLIMABELASTNING

*Verden står i en klimakrise. Statsbygg har ambisjon om å redusere sine klimagassutslipp med 30 % innen 2025 sammenlignet med 2020.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Statsbyggs totale klimagassutslipp (tonn $CO_2e$) | 147 548 | 140 906 | ≤ 144 000 |
| Klimagassutslipp (kg $CO_2e/m^2$/år) fra byggematerialer[2] | 9,06 | 8,75 | ≤ 7,0 |
| Årlig klimagassreduksjon (tonn $CO_2e$) fra energibruk på eiendom[3] | 1 635 | 4 398 | ≥ 500 |
| Reduksjon i klimagassutslipp per ansatt fra energibruk fra nye leiekontrakter i det private markedet | 61 % | 48 % | ≥ 30 % |

## Statsbyggs totale klimagassutslipp

Statsbyggs klimagassutslipp måles i henhold til Greenhouse Gas Protokollen, inkludert Scope 1, 2 og 3. I 2024 var utslippene redusert med 26,6 prosent sammenlignet med 2020. Dette var over måltallet på 25 prosent og tar oss nærmere målet for 2025 på 30 prosent. Dette skjer på tross av at aktivitetsnivået siden 2020 har økt med 29 prosent målt som utbetalinger til lønn, drift og investeringer (justert for prisvekst) og forklarer enda større reduksjon i karbonintensitet. De største bidragene til reduksjonen inkluderer byggeprosjektene og energibruk i eiendomsporteføljen. Siden 2020 har andelen av investeringer i byggeprosjektene som utarbeider klimagassregnskap og får miljørådgivning for å nå sitt klimamål, økt fra 50 til 70 prosent. Det er i disse prosjektene Statsbygg benytter flest muligheter til å redusere sine utslipp, og det inkluderer stadig flere mindre prosjekter og rehabiliteringer. I tillegg har den sammensatte effekten av investering i energieffektiviseringstiltak, driftsoptimalisering og overgang til renere energikilder, tatt ned utslipp fra energibruk på eiendom med 29 prosent.

**FIGUR 3.2** Statsbyggs klimagassregnskap og klimaintensitet, 2020-2024

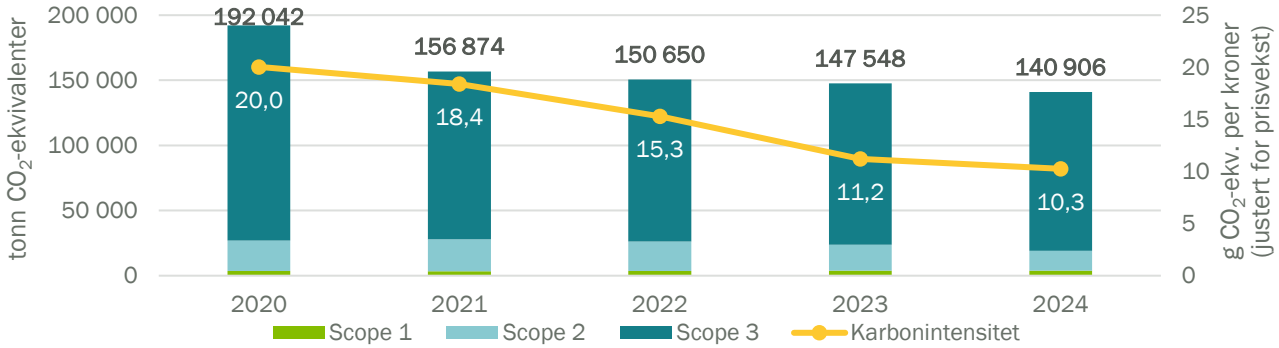


[2] Alle byggeprosjekter med krav om å utarbeide klimagassregnskap inngår i beregningen. Det vil si alle byggeprosjekter med styringsramme over 50 mill. kroner i tillegg til nyere byggeprosjekter med styringsramme over 15 mill. kroner, inkludert nybygg og rehabprosjekter. Rapporteringsavvik på Fagskolen for brann- og redningspersonell.
[3] Eiendom i Norge, inkludert Svalbard, inngår i beregningen. Utenlandseiendommer og Trollstasjonen i Antarktis er ikke med.

## Klimagassutslipp fra materialer og byggeplass

Klimagassutslippet fra materialer og byggeplass var like høyt i 2024 som året før i Statsbyggs pågående byggeprosjekter, men utslippsintensiteten fortsatte å gå ned. Utslipp fra materialer fra 21 pågående byggeprosjekter gikk ned til 8,75 kg $CO_2e$ per $m^2$ per år. Dette er fortsatt høyere enn målene i Statsbyggs nedtrappingsplan, som ble satt i 2021. Datagrunnlaget er større enn tidligere, ved at en større andel av byggeprosjektene utarbeider klimagassregnskap, inkludert flere mindre prosjekter og rehabiliteringsprosjekter.

Resultatene viser at utslippsnivået er høyest i de prosjektene som ble prosjektert før 2021, mens nesten alle prosjekter som ble prosjektert fra og med 2022 ligger innenfor nedtrappingsplanen. Bassengbygget ved Havteknologisenteret i Trondheim er et unntak fra dette. Dette er et bygg for marintekniske forskningsbassenger, hvor bassengene inngår i bygningens grunnflate, og har et volum som gjør at bassengene spenner over flere etasjer. Dette gjør at materialbruken i bygningen blir fordelt på et bygningsareal som øker utslippsintensiteten, på tross av at betongen i bygningen holder lavkarbonklasse A. På den andre siden er Høgskolen i Molde en mindre rehabilitering av ventilasjonsanlegg og fasader, hvor resultatene viser at enkel rehabilitering gir lav klimaintensitet for materialbruk.

Blant prosjektene som er prosjektert før 2021 har Vikingtidsmuseet høy utslippsintensitet som følge av at bygningens form bidrar til store materialmengder i konstruksjonen, i tillegg til at det ikke benyttes lavkarbonbetong i dette prosjektet. Vikingtidsmuseet har heller ikke fossilfri byggeplass, som de fleste prosjektene har. Bygningene i det nye regjeringskvartalet har større materialmengder enn ordinære kontorbygg som følge av sikkerhetstiltak i prosjektet. I tillegg er utslipp fra kjelleren fordelt på tvers av byggene i prosjektet, inkludert rehabilitering av Høyblokken og 22. juli-senteret. Høyblokken har også høyere utslipp i forbindelse med sikkerhetstiltak. Det gjør resultatene på disse byggene betydelig høyere enn andre rehabiliteringsprosjekter.

**FIGUR 3.3** Klimagassutslipp i prosjektene (kg $CO_2$-ekvivalenter per BTA per år), fordelt på materialer og byggeplass[4]

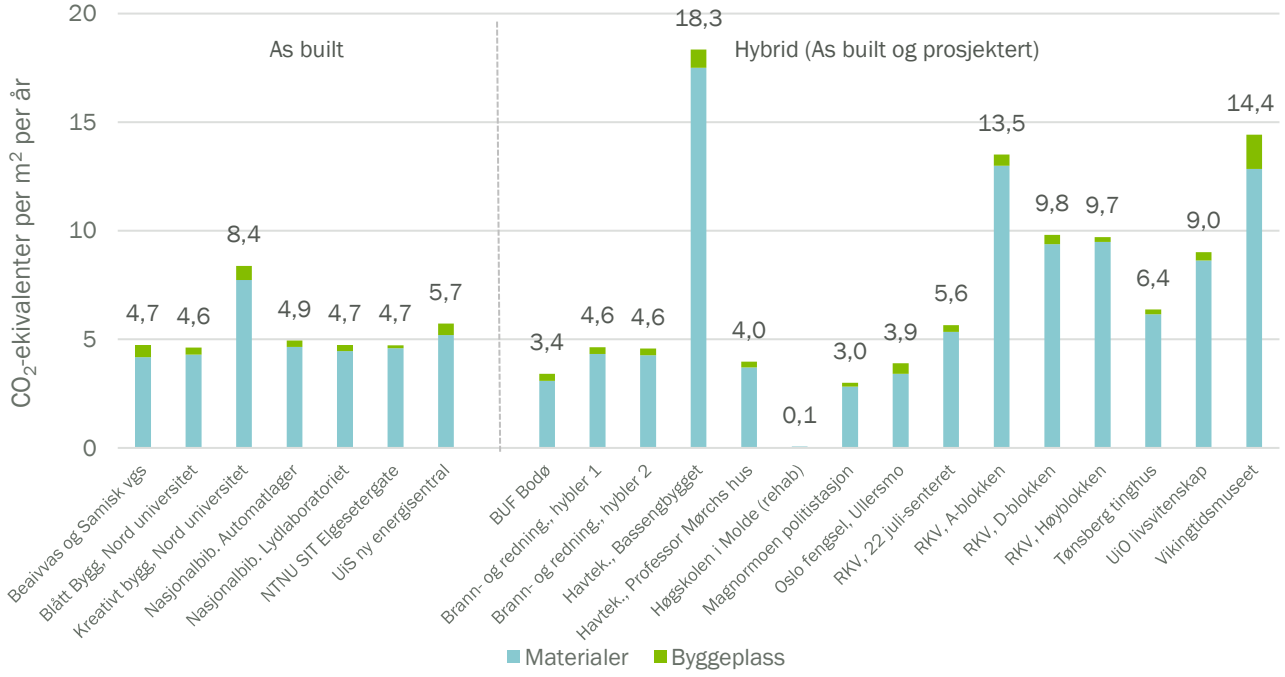


[4] Standard levetid er på 60 år.

# REDUSERE NATURBELASTNING

*Verden står i en naturkrise. Som byggherre og eiendomsforvalter med en svært stor portefølje, må Statsbygg ta ansvar for at vår aktivitet ikke medfører tap av naturverdier. Like viktig er det å øke naturverdiene.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Planlagt endring i natur-, grønt- og matproduksjonsarealer ved ny lokalisering (m²) | - 15 150 | -17 275 | ≥ 0 |
| Andel eiendommer med oversikt over naturverdier på overordnet nivå[5] | - | 100 % | 100% |

## Naturverdier i eiendomsporteføljen

I 2024 har Statsbygg for første gang utarbeidet et arealregnskap for eiendomsporteføljen vår i Norge, unntatt Svalbard. Regnskapet benytter GIS og digitale kartdata. Datasettene som benyttes er produsert på nasjonalt nivå og disse har foreløpig ikke en oppløsning tilpasset bruk på eiendomsnivå, men tallene som er hentet ut gir en klar indikasjon på at Statsbygg forvalter store naturverdier. Blant grunneiendommer som er eid av staten, besitter Statsbygg mer enn 144 mill. kvadratmeter areal, der opp mot 99 prosent av totalen er utearealer. Av utearealene er rundt 92 prosent, dvs, mer enn 142 mill. kvadratmeter, areal som består av natur. Nesten 44 mill. kvadratmeter av disse er vernet.

Ny innsikt om naturmangfold viser cirka 115 000 forekomster av fremmede arter og 9 000 forekomster av truete arter i porteføljen. I eiendomsdriften ble kravene som stilles ved anskaffelse av avtaler for utomhusskjøtsel forbedret ved å legge større vekt på naturmangfold.

**FIGUR 3.4** Arealregnskap for Statsbyggs eiendomsporteføljen i fastlands Norge, grunneiendommer med statlig eierskap

| Arealtype | Areal (m²) | % av totalt areal |
|---|---|---|
| **Hovedarealtyper** | **144 200 000** | **100,0 %** |
| Bygningsareal | 1 300 000 | 0,9 % |
| Offentlig transport infrastruktur | 200 000 | 0,1 % |
| Sjøareal | 30 000 | 0,0 % |
| Uteareal | 142 700 000 | 99,0 % |
| **Utearealtyper** | **142 700 000** | **99,0 %** |
| Jordbruk | 3 900 000 | 2,7 % |
| Grå overflater | 3 300 000 | 2,3 % |
| Naturareal | 132 300 000 | 91,8 % |
| Blågrønn struktur | 3 100 000 | 2,2 % |

[5] Statlige eide eiendom i Norge, unntatt Svalbard, inngår i beregningen. Utenlandseiendommer og Trollstasjonen i Antarktis er heller ikke med.

### MARINT LIV I OSLOFJORDEN VED OPERAEN

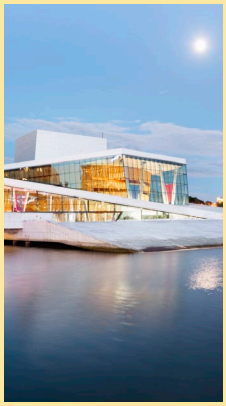

I mai 2024 engasjerte vi Oslo Havn til å gjennomføre en kartlegging av tilstanden i og rundt Operaen i Oslo, med undervannsdrone. Resultatene viste at det er svært lite liv også i denne delen av indre Oslofjord. Samtidig viste filmopptakene hvordan byggverkene har bidratt til å skape mer marint liv på strukturer, blant annet under flyteskulpturen «She lies». Kartleggingen var første steg i en mer langsiktig plan, der Statsbygg skal tilgjengeliggjøre områder på, under og rundt Operaen, der vi, sammen samarbeidspartnere som Oslo Havn og Havforskningsinstituttet, kan gjenoppbygge marint liv bestående av lokale arter i Oslofjorden.

## Naturverdier i prosjektene

Arealendringen utgjør den største trusselen mot naturmangold. Som rådgiver og byggherre for staten har Statsbygg en sentral rolle i å bidra til at natur ikke bygges ned som følge av endringer i behovet for lokaler til statlige virksomheter. I de tilfellene der det finnes flere alternativer til lokalisering, er det et mål å unngå alternativer som medfører nedbygging av arealer med natur og grønnstruktur. Dersom dette ikke er mulig fordi virksomheter av ulike grunner ikke kan plasseres et annet sted, søkes det løsninger som begrenser og avbøter negative konsekvenser. Eksempelvis kan dette være at bebyggelse plasseres utenom særlig viktige naturområder eller at miljøoppfølgingsplanen stiller krav til beskyttelse av verdifull natur og revegetering.

Fire av fem lokaliseringsutredninger, -avklaring og reguleringsplaner fra 2024 innebærer planlagt reduksjon i natur-, grønt- og matproduksjonsarealer. En analyse av 33 leveranser mellom 2022 og 2024 viser netto nedbygging i 11 leveranser og en samlet reduksjon på cirka 27 500 kvadratmeter. Dette viser en uønsket trend om nedbygging bit for bit, og disse resultatene inngår i grunnlag for Statsbyggs plan for videre arbeid med natur. Det viser behov for nye praksis, herunder bedre beslutningsgrunnlag og økt vektlegging av natur, hvis statlige byggeprosjekter skal redusere sin naturbelastning og etterfølge tiltakshierarkiet for natur.

### NATURLØFTET: HVORDAN MØTER STATSBYGG NATURKRISEN

Statsbygg har gjort en systematisk evaluering av naturrisiko for hele virksomhet i 2024. Hvordan virksomheten påvirker natur, og hvordan virksomheten er avhengig av natur, ble kartlagt og identifiserte hendelser ble risikovurdert. Risikovurderingen, føringer og beste praksis fra andre interessenter ble grunnlag for å lage Statsbyggs plan for å redusere naturrisikoer som fikk navn «Naturløftet». Planen løfter fram muligheter knyttet til fire temaer: bevare naturareal, bevare og styrke naturmangfold, benytte naturtjenester og bruke naturvennlige materialer.

# ENERGIEFFEKTIVISERING

*Energi er en knapp ressurs. Statsbygg skal sørge for at den statlige bygningsmassen er energieffektiv og forsynes med fornybar energi.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Kjøpt energi (kWh/m²) i eiendomsporteføljen[6] | 192,1 | 184,2 | ≤ 184,4 |
| Andel energikartlagt areal med energikarakter ≥ D | 62,2 % | 62,0 % | - |
| Andel energiforbruk fra lokalprodusert fornybar energi i eiendomsporteføljen[7] | 2,5% | 2,4 % | - |
| Andel energiforbruk fra lokalprodusert fornybar energi i byggeprosjektene[8] | 35,3% | 24,7 % | - |
| Andel energiforbruk fra lokalprodusert fornybar energi i utlandet | 2,2% | 3,4 % | ≥ 10 % i 2025 |

## Energieffektivisering i eiendomsporteføljen

Statsbygg fortsatte satsningen på energieffektivisering og økt produksjon av lokal fornybar energi. Kjøpt energi i 2024 ble redusert med 4,1 prosent per kvadratmeter sammenlignet med 2023. I 2024 ble det gjennomført i overkant av 50 ENØK-tiltak i tillegg til øvrige driftsoptimalisering tiltak og ny praksis på energiledelse. Ett av tiltakene var å erstatte oljeforbruk med nye varmepumpeløsninger på Havbruksstasjon Kårvik og Senter for marin akvakultur. Andel av energikartlagt areal med energikarakter på minst D gikk ned på grunn av arealer som ble kartlagt for først gang i 2024. Samtidig økte energiareal med energikarakter på minst D med over 42 700 kvadratmeter.

**FIGUR 3.4** Kjøpt energi fordelt på energikilde i eiendomsporteføljen, 2021-2024

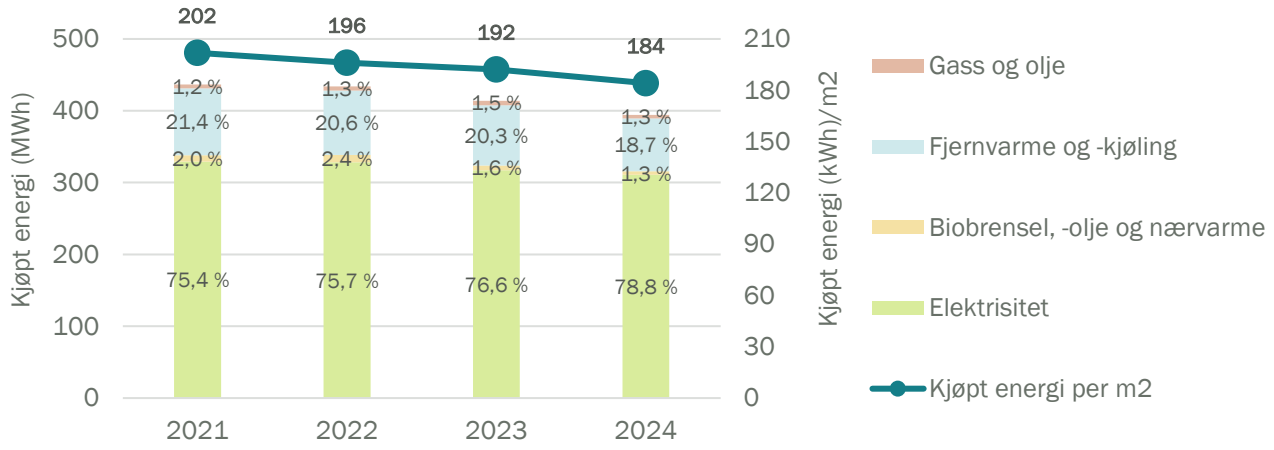


[6] Eiendommer i Norge, inkludert Svalbard, med komplett energirapportering inngår i beregningen. Resultatet er temperaturkorrigert.
[7] Energi som er produsert innenfor eiendommens grenser inngår i beregningene. Fjernvarme og -kjøling er ikke inkludert.
[8] Se fotnote nr.2. Rapporteringsavvik på Fagskolen for brann- og redningspersonell.

## ENERGIPRIS 2024 TIL NORD-NORSK KUNSTMUSEUM OG FRAMSENTERET I TROMSØ

Statsbyggs Energipris gis til dem som har gjort en ekstraordinær innsats i tråd med målet om å redusere energiforbruket i våre bygninger. I 2024 ble energiprisen mottatt av Nord-Norsk Kunstmuseum og Framsenteret som oppnådde 8,7 prosent energibesparelse. Begge bygningene ligger i Tromsø og har oppnådd den betydelige besparelsen gjennom systematisk driftsoptimalisering, tett dialog med leietaker og eiendomssjef, stort engasjement, lærevilje og evne til å tilegne seg ny kompetanse.

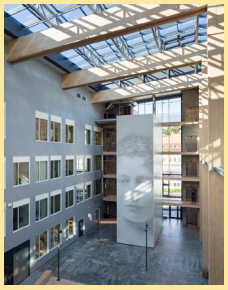

## Energiambisjon i nybygg og rehabiliteringsprosjekter

Fra og med 2024 får alle statlige byggeprosjekter krav om å oppfylle minimum energistandard på passivhusnivå. For å bidra til å øke energieffektiviteten og redusere klimagassutslipp fra energiforbruk når byggene er i drift, er det viktig at det ved nybygging og rehabilitering etableres en god energiambisjon for prosjektet. Et par prosjekter som Professor Mørchs hus ved Havteknologisenteret, har ambisjon om energistandard på nesten nullenerginivå. Blant 21 byggeprosjekter fra 2024 er det estimert et samlet energibehov på 93,1 kilowattimer per kvadratmeter oppvarmet areal.

I overnevnte prosjekter var 24,7 prosent av energibehovet planlagt fra lokalprodusert fornybar energi som inkluderer forsyning fra solceller i åtte prosjekter og omgivelsesvarme i 13 prosjekter. Beregningene er en blanding av reelle, TEK- og passivhus-beregninger og er dermed kun en indikasjon av eventuelt energibruk. Trenden er at nybygg forsynes med en høyere grad av lokalprodusert fornybar energisammenlignet med eiendomsporteføljen. I tillegg har fem av prosjektene fått midler til å etablere solcelleanlegg på tak som ikke inngår i beregningsgrunnlaget.

**FIGUR 3.5** Energibehov i prosjektene (kWh per BRA per år) fordelt på hvor mye av behov dekkes av levert og lokalprodusert fornybar energi[9]

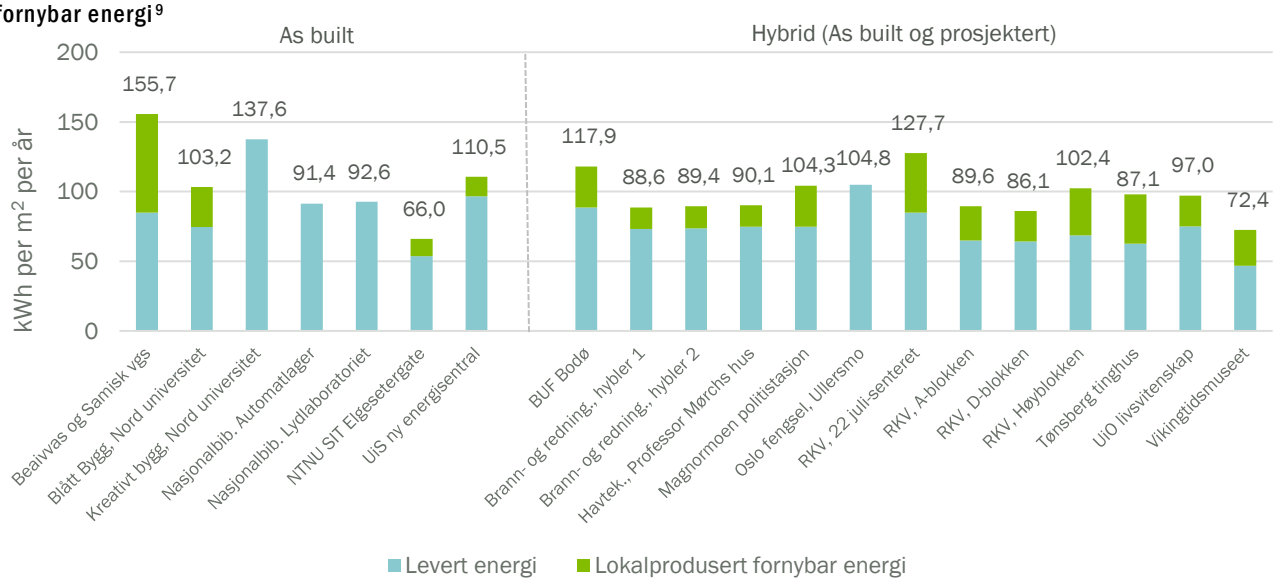


[9] Beaivvas og Samisk vgs, Kreativt bygg ved Nord Universitet og UiS ny energisentral viser reelle beregninger. Andre beregninger er en blanding av TEK-beregninger og passivhus-beregninger.

# BIDRA TIL SIRKULÆRØKONOMI OG LAV RESSURSBRUK

*Statsbygg skal være en pådriver i omstillingen til sirkulærøkonomi. Staten skal unytte eksisterende bygg og ombruke byggematerialer i tillegg til å sikre at statens lokaler ikke øker ressursbehov.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Arealbesparelse per ansatt der Statsbygg har vært rådgiver for leie i markedet | 46 % | 33 % | ≥ 30 % |
| Andel konseptvalgutredninger der eksisterende bygg er en del av anbefalingen | 67 % | 50 % | - |
| Sorteringsgrad på byggeplass | 97 % | 95,3 % | ≥ 90 % |
| Sorteringsgrad i eiendomsporteføljen[10] | 54,5 % | 60,3 % | - |

## Arealoptimalisering

Statsbygg søker å unngå å bruke unødvendig med ressurser på bygninger og areal som ikke har en solid begrunnelse. Gjenbruk eller ombruk av eksisterende bygningsmasse vurderes alltid, og nesten 50 prosent av våre anbefalte konseptvalg innebærer tiltak i eksisterende bygninger. Der vi anbefaler å bygge nytt, har Statsbygg foreslått å redusere arealbruken til seks virksomheter med til sammen 17 000 kvm i 2024, sammenliknet med det virksomhetene disponerer av areal i dag. Statsbygg benytter muligheter for videre arealoptimalisering blant prosjekter som tidligere har blitt utredet. Blant nye leiekontrakter i det private markedet, var det samlet arealeffektivisering på 20 798 kvadratmeter eller 33 prosent per ansatt. Tjenesten har redusert statens arealbehov i det private markedet med mer enn 160 000 kvadratmeter siden 2018.

**FIGUR 3.6** Areal besparelse per ansatt der Statsbygg har vært rådgiver for leie i markedet, 2017-2024

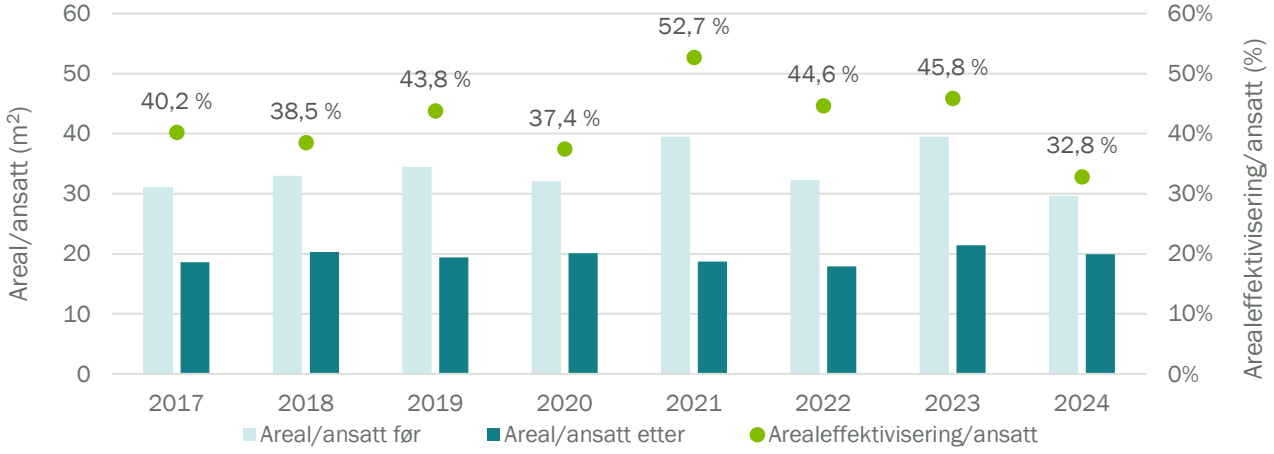


[10] Avfallsrapportering i eiendomsporteføljen for 2024 var ikke komplett ved publisering av rapporten.

## Avfallshåndtering

Både byggeprosjektporteføljen og eiendomsporteføljen genererer store mengder avfall som har ulike påvirkning avhengig av håndteringen. Mange av Statsbyggs byggeprosjekter har krav om sorteringsgrad på minst 90 prosent og maksimum avfallsmengde på 25 kilogram per kvadratmeter. I 24 prosjekter i 2024 var akkumulert sorteringsgrad på byggeplass over dette nivået (95,3 prosent), mens avfallsmengden blant de ferdigstilte prosjektene i 2024 var høyere (39,1 kilogram per kvadratmeter). Mange valg som påvirker avfallsmengde tas i prosjektering, som standardisering og modulbyggeri, mens noen valg som størrelser på forpakninger og emballering kan påvirkes i byggefasen.

Avfallsrapporteringen fra eiendomsporteføljen var ikke komplett ved ferdigstillelse av denne rapporten, og dermed er det usikkert om endringen i avfallsmengde og sorteringsgrad mellom 2023 og 2024. Over lengre tid har sorteringsgraden i eiendomsporteføljen økt, samtidig som avfallsmengden har gått ned. I 2024 ble det iverksatt flere tiltak for å forbedre rutiner og datakvalitet knyttet til avfallsrapportering, i tillegg til å bedre samsvaret med Norsk Standard for Klassifisering av avfall.

**FIGUR 3.7** Avfallsmengde og sorteringsgrad i eiendomsporteføljen

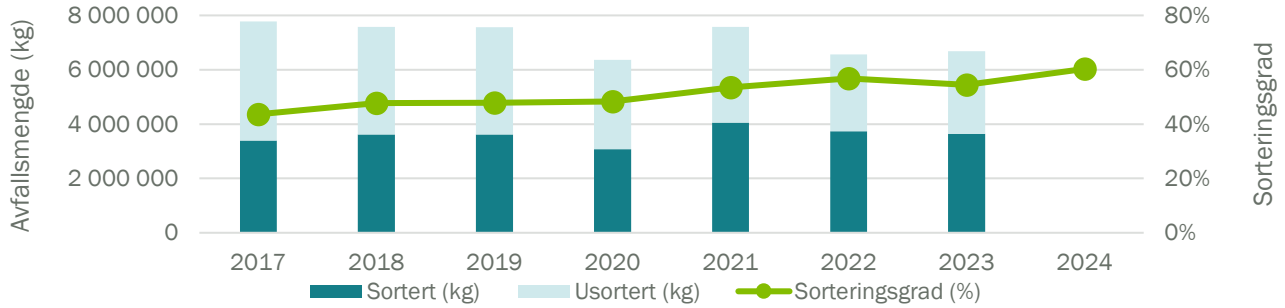


## Ombruk av bygg og bygningskomponenter

Cirka 16 prosent av arealene som var under bygging eller rehabilitering i 2024 var i eksisterende bygg. I både eksisterende bygninger og nybygg, ønsker Statsbygg å øke omfanget av ombrukte bygningskomponenter, samt å omdisponere bygningskomponenter til andre prosjekter, i eller utenfor Statsbygg. I 2024 benyttet 11 av våre prosjekter en eller flere brukte bygningskomponenter, mens 10 prosjekter har solgt eller gitt bort brukte bygningsdeler til andre. Eksempler på materialer og komponenter som ble ombrukt var 450 kvadratmeter skiferfasade i Kautokeino og 500 kvadratmeter OSB-plater i Trondheim, i tillegg 120 meter med snøfangere og takbjelker og 100 kvadratmeter med takplater i Bodø. Ombruk av bygningskomponenter skjer i stadig større grad i byggeprosjektene, men samtidig er det potensial for mer ombruk.

### GJENBRUK AV AVFALL VED AMBASSADEN I BRASILIA

«Waste Zero» er avfallshåndteringsstrategien som brukes ved ambassaden i Brasilia. Målet er en betydelig reduksjon av mengden av avfall som kastes, brennes eller sendes til søppeldeponier. I 2024 økte gjenbruk av avfall til 95 prosent fra 94 prosent i 2023. Dette ble oppnådd ved å tilrettelegge for at nesten alt avfallet resirkuleres, komposteres eller omdirigeres gjennom omvendt logistikk.

# SIKRE ET TRYGT ARBEIDSMILJØ

*Statsbyggs har ansvaret for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt. Dette gjelder spesielt for egne ansatte og ansatte hos våre entreprenører på byggeplassene.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| H2-verdi for Statsbyggs byggeprosjektportefølje | 31 | 24 | ≤ 15 |
| Antall hendelser med høyt tapspotensial for byggeprosjektporteføljen | 36 | 44 | ≤ 30 |
| H2-verdi for intern virksomhet | 4 | 3 | ≤ 3 |
| Antall hendelser med høyt tapspotensial for intern virksomhet | 22 | 24 | ≤ 18 |
| Andel sykefravær for egne ansatte | 5,4 % | 6,4 % | ≤ 4,5 % |
| SHA-risikovurdering og -behandling | - | *Se tekst* | - |

## HMS i drift og vedlikehold

I 2024 var vi opptatt av å integrere helse, miljø og sikkerhet (HMS) i alt vi gjør, med særlig vekt på driftsansatte. Statsbygg har integrert HMS i prosedyrer, veiledere og arbeidsflyter for å planlegge og utføre drift. I tillegg har vi fått HMS på agendaen i alle driftsmøter og sikkerhetsstund i alle ledermøter og fellesmøter. For å øke kompetansen på HMS i drift, har vi publisert et obligatorisk HMS e-læringskurs for alle som er ansatt i drift og vedlikehold.

Arbeidet har resultert i mer bevissthet rundt HMS både når Statsbygg utfører arbeid selv og når vi leier inn eksterne. I tillegg ser vi en gradvis økning i innrapportering av uønskede hendelser.

**FIGUR 3.8** Drift og vedlikehold: hendelser med høyt tapspotensial, skader med og uten fravær i 2024 fordelt på kategori

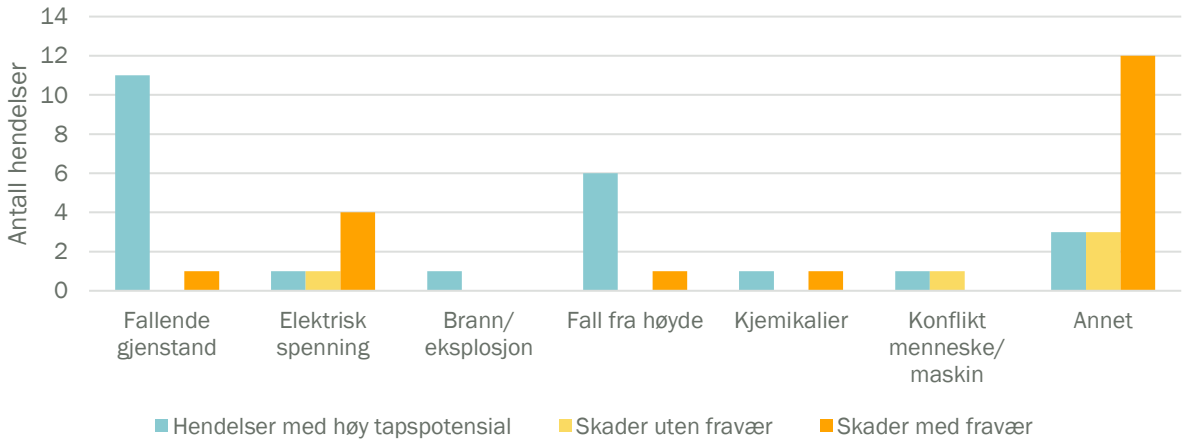

## SHA på byggeplassene

Statsbygg gjennomførte 21 inspeksjoner i 2024 av sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA) for å følge opp at byggherreforskriften og kravene til SHA etterleves i byggeprosjektene. Inspeksjonene er en viktig arena for læring og erfaringsutveksling for Statsbygg, entreprenørene og øvrige involverte. Sentrale observasjoner fra inspeksjonene har i hovedtrekk handlet om forbedring av SHA-planen, SHA-koordinering og bruk av HMSREG. Hovedområdene for observasjoner hos entreprenørene var språk og kommunikasjon, sikker jobb analyser, HMSREG, anlegg og utstyr, og arbeid i høyden.

Statsbygg beregner skadefrekvensen fra alle skader som skjer ved arbeid på byggeplassene våre, hos hovedleverandør og hos alle underleverandører. Totalt 75 skader ble rapportert på byggeplassene i 2024. Hovedandelen av disse (55) var mindre alvorlige, uten fravær utover skadedagen. H2-verdien (totalt antall skader per million arbeidstimer) på byggeplassene var vesentlig høyere enn Statsbyggs mål på 15. Verdien har gått litt ned fra 2023 (31) til 2024 (24), men dette er ikke en signifikant endring. Vi ser en signifikant nedgang i H2-verdien fra 2022 (35) til 2024 (24).

For å forebygge hendelser som medfører alvorlige og livsendrende skader, har Statsbygg i 2024 sett på ulike tilnærminger for å rette oppmerksomheten mot hendelser med høyt tapspotensiale og tilhørende barrierer. Det er utviklet en spørreundersøkelse for å måle sikkerhetsklima på byggeplasser og i driftsavdelingen. Undersøkelsen vil starte opp i 2025. I 2024 ble arbeidet med kompetanseheving videreført og sikkerhetsstund er etablert som fast punkt på agendaen i ledermøter. Det har vært jobbet mye med datakvalitet, og å innarbeide SHA i nytt styringsverktøy for byggeprosjekter.

**FIGUR 3.9** Byggeplassene: hendelser med høyt tapspotensial, skader med og uten fravær i 2024 fordelt på kategorier

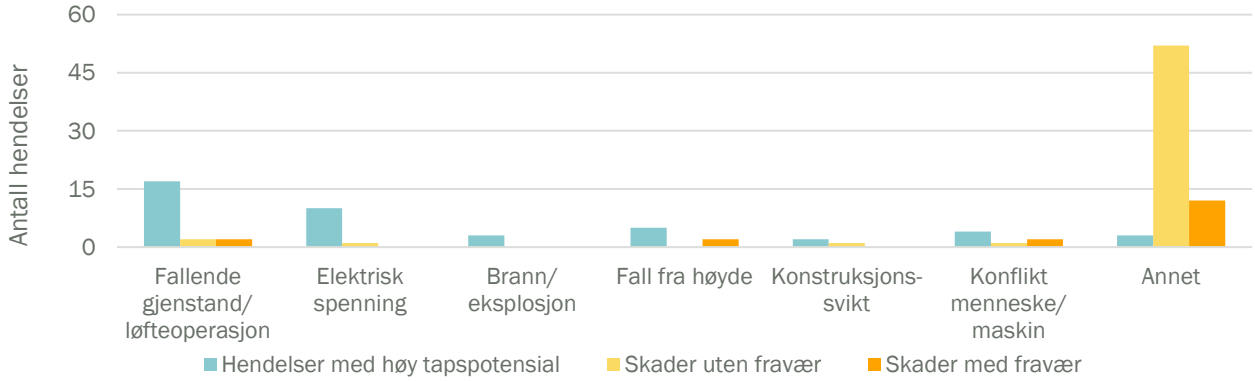


### KOMPETANSELØFT I SHA

Statsbygg fortsatte satsningen på å øke kompetanse innen SHA i 2024 med fokus på byggherrefunksjonen. Mer enn 230 ansatte og innleide har vært gjennom to dagers kurs siden september 2022. Kurset gir opplæring om styringssystemer for SHA, hvilke rammer og føringer som ligger til grunn og faglige og verdimessige forhold i arbeidet. Kurset avsluttes med en befaring på byggeplass der deltakerene får observere og diskutere forhold som påvirker SHA på byggeplass.

# MANGFOLD OG LIKESTILLING

*Statsbygg skal benytte sin posisjon til å sikre et inkluderende og mangfoldig arbeidsmiljø i egen virksomhet og i næringen. Statlige eiendommer skal tilrettelegges og tilgjengeliggjøres for flest mulig brukergrupper.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Andel ansatte med innvandrerbakgrunn[11] | 9,9 % | 10,5 % | ≥ 9,9 % |
| Andel kvinner blant rekrutteringene i driftssektor | 14,8 % | 16,6 % | ≥ 25 % |
| Andel arbeids- og publikumsbygg som er universelt utformet (unntatt fengsler) | 90,4 % | 93,7 % | ≥ 95,4 % |

## Mangfoldsrekruttering

En av de viktigste prosessene for å ivareta mangfold på arbeidsplassen er rekruttering. Rekrutteringsrutinene våre er innrettet for å ta hensyn til blant annet kjønn, alder, etnisitet, personer med hull i CV og personer med funksjonsnedsettelse. Figur 3.10 viser andel nye ansatte fra ulikegrupper i 2024. Andelen av rekruteringer med innvandrerbakgrunn er sannsynligvis høyere enn det som fremkommer av datagrunnlaget, da dette baseres på selvrapportering. Ifølge statistikken fra SSB har andel ansatte i Statsbygg med innvandrerbakgrunn økt fra 8,6 til 10,5 prosent mellom 2018 og 2023.

**FIGUR 3.10** Representasjon av mangfoldsgrupper i rekrutteringer, 2023-2024[12]

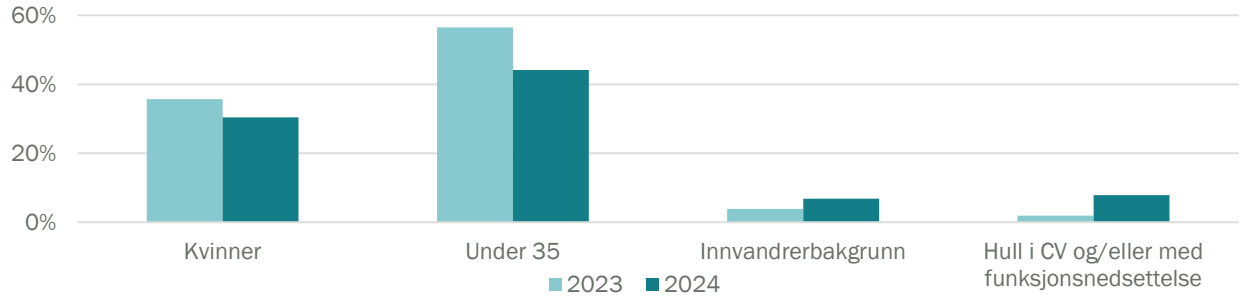


### MASTEROPPGAVE OM MANGFOLD I STATSBYGG

Jasmin Ranginya var summer intern i Statsbyggs HR-avdeling i 2023. I 2024 skrev hun masteroppgave om mangfold og inkludering i Statsbygg, og hvordan dette oppleves fra et minoritetsperspektiv. Funnene blir tatt i bruk i HR sitt videre arbeid med temaet.

[11] Inkl. innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Tallene fra 2024 er ikke tilgjengelig enda. Resultatene er fra 2022 og 2023.
[12] Basert selvrapportering. Det er forventet vesentlig underrapportering av rekrutteringer med innvandrerbakgrunn.

## Likestilling mellom kjønnene

Det er viktig for Statsbygg å sikre at kvinner er representert og har gode arbeidsvilkår i virksomheten vår, siden kvinner tradisjonelt har vært underrepresentert i vår næring. Totalt utgjør kvinner 36 prosent av de ansatte i virksomheten. Det er på samme nivå som 2023. Statsbygg har spesielt oppmerksomhet på kjønnsbalansen i avdelingen drift og vedlikehold, og siden 2022 har antall kvinnelige ansatte i avdelingen doblet seg. I tillegg til å tilrettelegge for at andelen kvinner i driftsavdelingen øker, er det like viktig å sikre at kvinner og andre underrepresenterte grupper opplever gode forhold i hverdagen og gode utviklingsmuligheter. Statsbyggs nettverk for kvinner i drift har hatt flere treff i løpet av 2024 for å utveksle erfaringer, forsterke bevisstheten rundt likestillingsproblematikken, sette søkelys på psykisk helse og formidle viktige behov opp til ledelsen og HR-funksjon.

**FIGUR 3.11** Kjønnsbalanse og likelønn i 2023-2024

| År | Kjønnsbalanse (prosent av stillinger) | | Kvinners lønn (i prosent av menn) | |
|---|---|---|---|---|
| | Menn | Kvinner | Menn | Kvinner |
| 2023 | 64 % | 36 % | 100 % | 112 % |
| 2024 | 64 % | 36 % | 100 % | 111 % |

## Universell utforming i bygg og på eiendom

Formålet med universell utforming (uu) er at bygg, med tilhørende utearealer, skal utformes slik at det i så stor utstrekning som mulig kan brukes av alle på en likestilt og likeverdig måte. Statsbyggs arbeid med universell utforming inngår i både byggeprosjekter og eiendomsforvaltning. I tillegg til å sikre inkluderende løsninger, bruker Statsbygg verktøyet "Bygg for alle" til registrering og forvaltning av uu. Verktøyet sikrer at nødvendige informasjon er tilgjengelig for brukere slik at de kan planlegge på forhånd hvordan de best kan bruke bygningen.

I 2024 ble 25 bygninger universell utformet, mot målsetting på 38. Ved utgangen av 2024 er 657 bygninger ferdigstilt siden 2011. Arbeidet er i henhold til Statsbyggs langsiktige ambisjoner for å gjøre alle arbeids- og publikumsbygninger, unntatt fengslene, universell utformet i periode 2011 til 2025. Gjenstående bygningsmasse er delvis komplisert, og ved eventuelle forsinkelser må arbeidet videreføres i 2026 eller senere. I tillegg har det vært endringer i bygningsmassen siden dette målet ble etablert, noe som medfører at universell utforming av enkelte eiendommer vil bli vurdert etter 2025.

### GRANHEIM STUDENTHUS PÅ STORD UNIVERSELT UTFORMET

Studenthuset er et viktig senter for studentaktiviteter. Hovedbygning og tomt er regulert til bevaring. For å minimere klimafotavtrykk ble en gammel garasje uten vern revet. Det muliggjorde flytting av aktivitetene i 2. etasje til et tilbygg. Dette løste trinnfri adkomst fra gateplan via heis i tilbygget og trinnfritt videre inn i eksisterende 1. etasje, ga plass til uu-toalett, samt eliminerte behovet for forsterkning i etasjeskillet og ny rømningsvei fra 2. etasje. Det ble laget HC-parkering, samt trinnfri forbindelse til hagen. Nå er det likestilt tilgang til studentaktivitetene for alle på Stord.

# UTVIKLE RIKTIG KOMPETANSE

*Statsbygg er en kompetansebedrift og skal til enhver tid inneha den kompetanse som gjør oss leveringsdyktig. Vi skal ta i bruk, videreutvikle og fornye kompetansen vår og i næringen vår.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Opplæringstimer per ansatt | 60,1 | 59,5 | - |
| Antall lærlinger i egen virksomhet | 8 | 13 | ≥ 8 |
| Andel kontrakter som ligger an til å oppfylle krav om minst 40 % faglærte | 74 % | 63 % | 100 % |
| Andel kontrakter som ligger an til å oppfylle krav om minst 5 % lærlinger | 87 % | 58 % | 100 % |

## Statsbygg utvikler kompetanse i egen virksomhet

Vi lever i en tid med raske endringer, drevet av stadig ny teknologi og økonomisk usikkerhet. Situasjonen krever at vi kontinuerlig utvikler vår kompetanse for å holde oss relevante og konkurransedyktige. Radikale innovasjoner har uforutsigbare konsekvenser. Derfor må læring være en integrert del av måten vi jobber på. For å møte fremtidens utfordringer må vi være tilpasningsdyktige og raskt kunne mobilisere riktig kompetanse. Det gjør vi gjennom formell utdanning og kursing i tillegg til erfarings- og praksisbasert læring gjennom trening i sosiale kontekster. Det ble i 2024 gjennomført over 90 kurs for 1545 deltakere. Vi har også tildelt stipend til 36 ansatte.

To av våre strategiske kompetansutviklingsinitiativ i 2024 var prosjektlederkompetanse og data literacy. Et fornyet og styrket tilbud innen prosjektlederkompetanse har vært et sentralt verktøy for å implementere ny beste praksis og styrke tidligfase, og har nådd 188 deltakere i 2024. Med stadig mer digitalisering, er det viktig å øke forståelse for hvordan data kan utnyttes for å skape verdi. Arbeidsstrømmen om data literacy har utviklet rollebasert kompetanseløp for 42 deltakere i 2024.

### STATSBYGGS LÆRLINGER

Statsbygg hadde 13 lærlinger ved utgangen av 2024, inkludert seks i IT-driftsfaget og syv lærlinger i byggdrift, spredt ut over landet. I 2024 ble en av Statsbyggs tidligere byggdrifterlærlinger fast ansatt og instruktør for ny lærling. Både IT-drift og byggdrift er etterspurte kompetanser i norsk BAE-næring.

## KOMPETANSEHEVING I BÆREKRAFT GJENNOM STATSBYGG KOMPETANSE

I januar 2024 innførte Statsbygg nytt obligatorisk introduksjonskurs for nyansatte om bærekraft. Kurset forklarer Statsbyggs vesentlige bærekraft-temaer på overordnet nivå. Alle ansatte får etterpå tilbud om klasseromskurs i operasjonalisering av bærekraft, der ansatte lærer om hvordan vesentlige bærekraftstemaer kan anvendes til egne oppgaver. I løpet av 2024 ble kurstilbudet også utvidet knyttet til flere bærekraftstemaer, slik som etiske dilemmaer, seriøsitet og etisk handel.

### Statsbygg er en pådriver for kompetanseutvikling i BAE-næringen

Statsbyggs mål og arbeid innen bærekraft avdekker behov for ny kunnskap og kompetanse som ikke kan løses i dag eller innenfor egen virksomhet. Statsbygg stiller som samarbeidspartner i flere forskning- og innsiktsprosjekter sammen med andre aktører i BAE-næringen for å sikre nyskaping og fremoverlent kompetanse. I 2024 var Statsbygg deltaker eller styrende bidragsyter i cirka 20 prosjekter som bygger fremtidens kompetanse på en rekke temaer som sirkulærøkonomi, brannsikkerhet, digitalisering og styring av megaprosjekter.

En annen måte som Statsbygg sikrer fremtidens kompetanse i BAE-næringen, er gjennom minimumskrav til faglærte og lærlinger. Krav stilles i aktuelle anskaffelsestyper med mål om å sikre tilstrekkelig kompetanse i enkeltprosjekt, i tillegg til å utvikle fremtidens arbeidskraft. Det har vært flere kontrakter som ikke klarer minimumskrav i de siste årene. Noe av forklaringen er at noen fag innen bygg- og anlegg over flere år har hatt lite rekruttering, og dermed lav andel faglærte. Statsbygg mener at resultatene er noe lave, men både for kravet til faglærte og lærlinger er det viktig å forstå at det tar tid å endre en negativ utvikling, og vi mener at våre krav og tette oppfølging er med å snu denne utviklingen.

## ÅTTE ÅRS SAMARBEID MED FORSKNINGSSENTER OM NULLUTSLIPPSNABOLAG (ZEN)

September 2024 ble et 8-årig forskningsprosjekt, der Statsbygg har vært en svært aktiv partner, avsluttet. ZEN-senteret har jobbet med en rekke innovasjoner og forskning knyttet til fremtidens klimavennlige byutvikling. Mange av aktivitetene har blitt piloterte på Campus Evenstad som Statsbygg forvalter. Erfaringer fra ZEN-samarbeid viser blant annet at det er mulig å oppnå nullutslipps-nabolag i all hovedsak ved å produsere fornybar energi lokalt. Videre at teknologi kan løse mye, men ikke alt og at det er viktig å evaluere hele verdikjeden ved beslutninger og valg av løsninger.

# ANSVARLIGE LEVERANDØRKJEDER

*Statsbygg skal ha egnede rutiner som fremmer ansvarlige leverandørkjeder for å ivareta seriøsitet og etisk handel.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Risiko for brudd på menneskerettigheter | - | *Se tekst* | - |
| Andel anskaffelser som risikovurderes for etisk handel før de publiseres | - | 49 % | ≥ 90 % |
| Etterlevelse av krav om vektig av klima og miljø med minst 30 % i anskaffelser | - | *Se tekst* | - |

## Statsbygg samarbeider med seriøse aktører

Statsbygg skal være en pådriver innen seriøsitet, og bidra til å sikre rekruttering til bygge- og anleggsnæringen, øke andelen fagarbeidere og sikre anstendige arbeidsforhold. Det vil igjen gi bedre kvalitet, økt produktivitet og trivsel på bygge- og anleggsplassene. I 2024 ble det utført 132 risikovurderinger av entreprisekontrakter og rammeavtaler, 140 seriøsitetskontroller og 143 tilstedekontroller. En større kontroll av fagbrev viste at kun halvparten av de som var registrert som faglærte kunne dokumentere fagbrev og eventuelt godkjenning.

Kontroll av innleiereglene i Oslofjordområdet, der innleie fra bemanningsforetak er forbudt, tyder på omfattende omgåelse av innleieforbudet ved å kalle oppdraget underentreprise eller innleie fra produksjonsbedrift. Det er ikke konkludert alle sakene, men erfaringene fra kontrollene vi gi kunnskapsgrunnlag for å etablere egnede kontrollrutiner. Det er utviklet en intern løsning for registrering og oppfølging av seriøsitetskontroller (SREG). SREG vil gi bedre datagrunnlag, og effektivisere rapportering og oppfølging av seriøsitetssaker.

### SORTE SVANER I NORSK BYGGENÆRING

Under et seminar, som ble avholdt i desember 2024, ble det samlet aktører fra hele bransjen for å diskutere utfordringene knyttet til blant annet ulovlige arbeidsvilkår og useriøse aktører. Fair Play, Fafo, Oslobygg og NHO byggenæringen var blant innlederne. Tiltak som kan bidra til å utestenge useriøse og kriminelle aktører ble diskutert. Dette kan være alt fra krav og tildelingskriterier i anskaffelser, styring og kontroll og politikkutforming, i tillegg til sanksjonering og politianmeldelser.

## Etisk handel

I Statsbygg skal krav om etisk handel stilles i anskaffelser der det er vesentlig risiko for brudd på grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter. For å vurdere dette tar vi med i betraktningen om anskaffelsen omfatter særlig risikable produktkategorier og verdien av anskaffelsen. I 2024 har det blitt gjennomført 176 slike vurderinger, fordelt på byggeprosjekter, vedlikeholdsprosjekter og rammeavtaler for varer og tjenester. I 21 av disse vurderingene ble det konkludert med at krav til etisk handel skulle stilles. Tilsvarende tall fra 2023 var henholdsvis 143 og 50. Antall vurderinger av planlagte anskaffelser antas å være for lavt tatt i betraktning antall anskaffelser som gjennomføres. Det er identifisert behov for interne forbedringstiltak både når det gjelder prosessaktiviteter og ressurser.

Planlegging og gjennomføring av selve oppfølgingen av hvorvidt aktuelle leverandører etterlever de etiske kravene kan pågå over lengre tid. Blant produkter Statsbygg anskaffer anses solcelleanlegg å innebære særlig høy risiko for at Statsbygg bidrar til alvorlige brudd på grunnleggende menneskerettigheter, og slike anskaffelser har derfor høy oppfølgingsprioritet. Innsatsen for å følge opp leverandører i store byggeprosjekter er også videreført fra 2023. Dette er fordi de benyttes i den klart største avtaletypen verdimessig, det er store og ofte brukte leverandører, som Statsbygg forventer at også går foran, i en bransje hvor arbeid med aktsomhetsvurderinger er relativt nytt. Totalt ble 15 ulike avtaler fulgt opp, og syv av disse ble avsluttet i løpet av 2024.

Basert på oppfølgingen av våre leverandører ser vi at den positive utviklingen fra 2023 fortsatte i 2024, når det gjelder forståelse av hvorfor det er viktig å jobbe kontinuerlig med ansvarlighet i leverandørkjeder og åpenhet rundt arbeidet. Modenheten i bygg- og anleggsbransjen i Norge for denne type arbeid er generelt lav, og det er en vei å gå for å få innarbeidet gode rutiner i det daglige aktsomhetsvurderingsarbeidet. Tilbakemeldinger om forbedringstiltak Statsbygg gir til våre leverandører går typisk på dette temaet. Statsbygg har også videreført samarbeid og dialog med bransjen og andre aktører i offentlig sektor, blant annet gjennom aktiv deltagelse i kategoriteam Bygg og anlegg i regi av Etisk handel Norge, hvor Statsbygg har vært medlem siden 2015.

### ETTERLEVELSE AV KRAV OM 30 % - VEKTING AV KLIMA OG MILJØ I ANSKAFFELSER

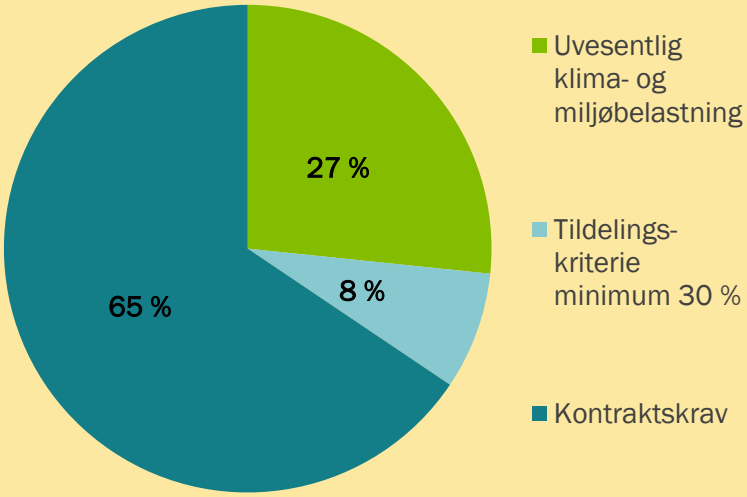


Statsbygg etterlever kravet i anskaffelses-forskriften som trådte i kraft 1. januar 2024. I løpet av 2024 ble i overkant av 220 anskaffelser vurdert i henhold til forskriften. Blant dem med vesentlig belastning, var krav mest egnet i 160 anskaffelser, mens tildelingskriterier ble brukt i 19 anskaffelser. Forskriftskravet brukes til å sikre at virkemiddelen som vil ha størst effekt benyttes.

# HENSYN TIL LOKALSAMFUNN

*Statsbygg leverer og forvalter bygg og eiendommer for viktige samfunnsoppdrag av stor betydning. Det er samtidig viktig at løsningene våre skaper merverdi for stedet og lokalsamfunnet.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Lokal medvirkning og deltagelse ved planlegging av bebyggelse og anlegg | - | *Se tekst* | - |
| Andel riktig anbefalt ny lokalisering etter kriterier for stedsutvikling | 100 % | 100 % | 100 % |

## Arkitektur og stedsutvikling

Statlige eiendommer har stor betydning for det stedet de befinner seg, både som konsekvens av den statlige virksomhetens aktiviteter og i hvordan eiendommene utvikles. Her er arkitektur ett viktig virkemiddel for blant annet å aktivere stedet, skaper gode skiller mellom inne- og uteområder, samt bygge på stedets positive identitetsmarkører. I 2024 har Statsbygg jobbet med hvordan vi skal arbeide mer helhetlig rundt dette. Det ble etablert og pilotert metodikk for egnethetsanalyser som vurderer forhold til sted, bygg og virksomhet for å bevisstgjøre og tydeliggjøre påvirkninger og muligheter på blant annet lokalsamfunn.

I 2024 var det flere eiendommer der det pågår byggeprosjekter og utviklingstiltak som skal bidra til god stedsutvikling. Det nye regjeringskvartalet skal koble sammen omkringliggende nabolag med ny bypark. I Longyearbyen muliggjør vi endringer i bystrukturen gjennom kjøp og salg av flere boliger. En helhetsplan for uteområdene på Universitetet i Agder Campus Kristiansand, ble også ferdigstilt. Planen inkluderer både store og små endringer som vil bidra til en mer sosial og grønn campus.

### SAMSPILL MED LOKALSAMFUNNET PÅ TYHOLT

I 2024 har Prosjekt Norsk havteknologisenter på Tyholt i Trondheim gjennomført flere tiltak for å redusere belastningen på de sterkest berørte interessentene i nære omgivelser. I tillegg til mange åpne møter og dialogmøter med både velforeninger, borettslag, skoler og barnehager i området, sender prosjektet ukentlige digitale nyhetsbrev til alle i nærområdet for å orientere om ukens aktiviteter. Mot slutten av året har vi også planlagt åpen dag i byggegropa og akedag med velforeningen over nyttår.

## Lokal medvirkning i tidligfase og prosjektutvikling

I 2024 ble én reguleringsplan vedtatt: Detaljregulering for ny tollstasjon i Polmak. Plan- og bygningsloven krever et minimum av medvirkning i alle reguleringsplanprosesser. Prosessene tilpasses til behov i det enkelte oppdraget. I reguleringsplanarbeidet for RiddoDuottarMuseat Karasjok arrangerte Statsbygg et åpent informasjonsmøte på nordsamisk og norsk, sammen med Sametinget, museet og Stiftelsen De Samiske Samlinger. Videre kunne berørte parter legge sine merknader til planoppstart inn i en 3D-modell.

### LOKALBEHOV VED SALG AV BOTSEN

Mulighetsstudiet for Botsen i Oslo, utarbeidet våren 2024, har tatt spesielt hensyn til lokalsamfunnet. En studie av lokale behov, utført av Byantropologene, inngår i salgsstrategien til bygget. Analysen viser blant annet behov knyttet til medvirkning, tilgjengelighet og lokale arbeidsplasser, særlig for unge. Forskjellige salgsmodeller som kan bidra til å ivareta de identifiserte behovene vurderes.

## Kulturminne

Per 2024 forvalter Statsbygg omkring 400 kulturhistoriske bygninger.  Bygningene dekker et mangfold av funksjoner, fra undervisning og teater til tollsted og fengsel. Fellestrekk for alle kulturminnene som Statsbygg forvalter er at de viser utviklingen av den norske staten. De er viktige symboler for identitetsbygging og fellesskapsfølelse både lokalt og nasjonalt. Mange av eiendommene er også tilgjengelige for publikum og legger til rette for opplevelser og formidling.

I tillegg til at det gjennomføres en rekke vedlikeholdstiltak på kulturhistorisk eiendom, pågår også nå tre store prosjekter på fredede bygg i porteføljen. På Bergen tinghus ble ny løsning for hovedinngangen godkjent i 2024 som er universell utformet med relativt små inngrep i trappeanlegget. Rehabiliteringen av Høyblokken i Oslo ble ferdigstilt, der blant annet høyden er redusert til sin opprinnelige høyde fra 1958 og gitarkassen på toppen tilbakeført. Dialogen med kulturmiljømyndigheten er stort sett nær og konstruktiv. Unntaket er prosjekt Oslo Fengsel, der Byantikvaren og Riksantikvaren fremmet innsigelse til planforslaget som foreslår å rive store deler av vernet bygningsmasse.

### FORVALTNING AV KULTURMINNER I UTLANDET

Statsbygg forvalter mange ambassadeeiendommer i utlandet. Av disse er 13 eiendommer definert som spesielt viktige å ta være på. De er ikke underlagt vern etter norsk lov, men Statsbygg utarbeider forvaltningsplaner for disse eiendommene. Per 2024 er fem av 13 planer ferdigstilt og tre pågår. Formålet med forvaltningsplanene er å legge til rette for drift og vedlikehold i tråd med vernehensynene, i tillegg til å sikre kulturhistoriske verdier for fremtidige generasjoner.

# ÅPEN OG ETISK STYRING

*Virksomhetsstyring i Statsbygg skal bidra til god måloppnåelse, effektiv ressursbruk og etterlevelse av regler, krav og føringer. Statsbygg skal være transparent og etisk i hvordan samfunnsoppdraget løses.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Antall varslingssaker og mulige kritikkverdige forhold | 23 | 18 | ≥ 18 |
| Enheter risikokartlagt for korrupsjon | - | *Se tekst* | - |

## Etiske retningslinjer i Statsbygg

De tre verdier som skal kjennetegne virksomheten og hvordan vi jobber er fleksibel, modig og konstruktiv. Disse danner grunnlaget for hvordan vi skal levere våre oppdrag og hvordan ansatte forholder seg til andre. Statsbygg følger både pålagte og egne etiske retningslinjer. Etikk handler om hvordan vi oppfører oss mot hverandre og opptrer overfor omverdenen. Alle personer som opptrer på vegne av Statsbygg, inkludert innleide arbeidstakere og konsulenter, skal følge retningslinjene. Statsbyggs etiske retningslinjer er en del av kulturen vår, og alle nyansatte og innleide får en introduksjon i våre etiske retningslinjer. Statsbygg har utviklet et e-kurs med dilemmatrening som er obligatorisk for alle, og etiske retningslinjer er også jevnlig tema når enhetene i Statsbygg samles.

Det er også viktig å ha en kultur der det oppleves som lett og trygt å varsle om mulige kritikkverdige forhold. Statsbyggs siste medarbeiderundersøkelse fra 2023 viser at det er bred forståelse for når og hvordan de ansatte kan bruke Statsbyggs varslingskanal. I 2024 var det 18 varslingssaker, sammenlignet med 23 året før. Det er ønsket at kritikkverdige forhold skjer i minst mulig grad, men viktigst er at det varsles om alle mulige kritikkverdige forhold dersom det skjer.

### NY ETTERLEVELSESFUNKSJON I STATSBYGG

I 2024 var det flere saker i media som reiste spørsmål rundt Statsbyggs håndtering av habilitet. Statsbygg iverksatte et arbeid med å etablere en etterlevelsesfunksjon i organisasjonen. Den skal bidra til systemer som tilrettelegger for etterlevelse av lover og regler som er relevante for vår virksomhet. Arbeidet i 2024 har oppmerksomheten på habilitet og etikk. To nye roller, en fagansvarlig for etterlevelse og et etterlevelsesutvalg, ble opprettet. Det er innført nye retningslinjer om eierinteresser og verv i Statsbyggs leverandørkjede, prinsipper for deltakelse i eksterne råd og utvalg og nye veiledere om habilitet.

## Helhetlig risikostyring i Statsbygg

Risikostyring i Statsbygg består av å identifisere, vurdere og håndtere risiko. Identifisering og vurdering av risiko inngår som grunnlag for prioritering, planlegging og budsjetteringen i virksomhetsstyringen. Identifiseringen gjøres med utgangspunkt i Statsbyggs fastsatte mål. Vurdering av identifiserte risiko inngår i grunnlaget for å beslutte hvilke tiltak som skal prioriteres gjennomført. Med utgangspunkt i gjeldende mål gjennomførte Statsbygg risikovurderinger knyttet til manglende måloppnåelse, overholdelse av lover og regler og pålitelig rapportering i 2024.

I tillegg til risikostyringen som inngår i virksomhetsstyringen, har Statsbygg prosesser for å vurdere og håndtere risiko på enkeltområder på operasjonelt nivå. I utrednings- og avklaringsfasen av byggeprosjekter inngår risikovurderinger som del av lokaliseringsutredningen. Det innebærer blant annet å kartlegge og vurdere risiko ved grunnforhold og gjennomføring. Innenfor byggherrevirksomheten er det etablerte prosesser for usikkerhetsstyring som en del av gjennomføringen av byggeprosjekter. Det gjennomføres også risikovurderinger og -håndtering innenfor sikkerhet-, helse og arbeidsmiljø (SHA) i byggeprosjektene.

Innenfor eiendomsforvaltning gjennomføres det risikovurderinger av eiendommene i Statsbyggs portefølje. Disse vurderingene inngår som grunnlag for utviklingsplaner for eiendommen, samt i prioritering av vedlikeholdstiltak. Det gjennomføres også flere typer risikovurderinger for enkelteiendommer. Det gjennomføres HMS-vurderinger for ansatte, risikovurderinger for kjemikalier, sikker jobbanalyse, risikovurderinger for å avdekke behov for spesiell kompetanse eller krav til utstyr og risikovurderinger av SHA ved gjennomføring av vedlikeholdstiltak som omfattes av krav i byggherreforskriften.

Som del av arbeidet med å ivareta informasjonssikkerhet i Statsbygg, gjennomføres det verdi- og risikovurdering av nye og eksisterende informasjonssystemer. Det gjennomføres også verdivurderinger av informasjon som tilvirkes eller behandles som del av prosessgjennomføringene i Statsbygg.

## Risikoer for misligheter og korrupsjon

Risiko for misligheter og korrupsjon utgjør en trussel for statlige virksomheters integritet og tillit. Det gjelder også for Statsbygg, som hvert år anskaffer varer og tjenester for flere milliarder kroner. Håndteringen av mislighets- og korrupsjonsrisiko har både et forebyggende og et avdekkende formål. I håndteringen inngår både ledelse, kontroller og opplæring som viktige momenter.

I tidligere års risikovurderinger har Statsbygg benyttet en risiko- og erfaringsbasert tilnærming til habilitet. Statsbygg oppfatning har vært at vi har hatt en god kultur, medarbeidere med god integritet, og det har vært avdekket svært få konkrete tilfeller av inhabilitet. Basert på denne erfaringen har Statsbygg vurdert at det ikke har vært særskilt risiko for brudd på habilitetsbestemmelsene. Statsbygg ser annerledes på dette i dag og risikoen for habilitetsbrudd i anskaffelser er i 2024 vurdert som kritisk. Årsaken er ikke at risikoen for flere brudd har økt, men skyldes økte krav og forventninger til dokumentasjon og kontroll. Tidligere systemer og rutiner for dokumentasjon har ikke vært tilstrekkelige. Det er gjennomført betydelig og systematiske tiltak gjennom 2024, som fortsetter i 2025, for å redusere denne risikoen, blant annet gjennom opprettelse av en egen etterlevelsesfunksjon og forbedret dokumentasjon av habilitetsvurderinger i anskaffelser. God styring og ledelse av anskaffelser skal bidra til å sikre etterlevelse og forebygge misligheter.

# ANSVARLIG ØKONOMISK STYRING

*Statsbygg skal gjennom hele verdikjeden utvikle statens eiendomsportefølje på en måte som sikrer langsiktig økonomisk merverdi og kostnadseffektive løsninger for samfunnet.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Samlet sluttkostnad/styringsramme for porteføljen av ferdigstilte prosjekter inneværende år[13] | 0,86 | 1,02 | ≤ 1,00 |
| Driftskostnader (kr) pr. kvm | 81,7 | 79,7 | < 87 |
| Andel forvaltede areal med leieinntekter per årsslutt | 97,8 % | 97,3 % | - |
| Kostnadsbesparelse per ansatt der Statsbygg har vært rådgiver for leie i markedet | 31 % | 24 % | ≥ 30 % |

## Styring innenfor vedtatte rammer

Statsbygg investerte 13,76 mrd. kroner i byggeprosjekter i 2024, som er det høyeste investeringsnivået per år noensinne. I løpet av 2024 ble ti av Statsbyggs byggeprosjekter ferdigstilt. Seks av de ti ferdigstilte byggeprosjekter hadde forventet sluttkostnad på eller lavere enn styringsrammen. Samlet sluttkostnad for disse prosjektene er til sammen to prosent høyere enn opprinnelig styringsramme. Avvik skyldes i hovedsak Fagskolen for brann- og redningspersonell som har gått rundt 69 mill. kroner over styringsramme.

De største prosjektene er særlig risikoutsatt for overskridelse som følge av sine kompleksitet og at de strekker seg over mange år. Statsbygg jobbet med denne risikoen i samarbeidsprosjektet *Bedre Megaprosjekter* i 2024. Blant annet ble forskning på demonstrasjonsprosjekter satt i gang knyttet til seks temaer, der to av dem handler om verdioptimalisering og prosjekteierstyring. Partnerne forsker på blant annet hvordan bærekraft, digitalisering og kunstig intelligens kan bidra til høyere kostnadseffektivitet og bedre styring i store byggeprosjekter. Arbeidet er spesielt viktig for Statsbygg fordi det er forventet flere megaprosjekter i kommende år. Et annet viktig tiltak i 2024 var standardisering av Statsbyggs prosjektstyringsverktøy, Omega 365. Arbeidet gir blant annet forenklet rutiner og bedre tilgang til styringsdata om økonomi og flere andre temaer.

## Verdibevarende forvaltning

Statens husleieordning sørger for at kostnadene ved bruk av lokaler synliggjøres og at verdibevarende vedlikehold av eiendomsmassen gjennomføres løpende. Statsbygg beregner husleie basert på prinsippet om kostnadsdekkende husleie. Ved utgangen av 2024 forvaltet Statsbygg et samlet areal på 2,9 mill. kvadratmeter, der mer enn 97 prosent av arealene hadde leieinntekter ved slutten av året. Leieinntekter for 2024 utgjør 6,29 mrd. kroner. Statsbygg har i 2024 gjennomført vedlikeholds- og

[13] Gjelder prosjekter med styringsramme over 10 mill. kr.

påkostningsarbeider for 1,48 mrd. kroner. Ved å utføre verdibevarende vedlikehold, skal Statsbyggs eiendomsportefølje tas vare på slik at eiendommenes tilstand og verdien opprettholdes over tid.

Tilstandsanalyser danner grunnlaget for prioriteringer i langtidsplanen for vedlikehold. I 2024 har Statsbygg gjennomført tilstandsanalyser for ytterligere fem prosent av bygningsmassen, og har nå til sammen gjennomført tilstandsanalyser for 98 prosent av porteføljen. Resultatene viser at flertallet av byggene i Statsbyggs portefølje har mindre til moderate avvik, men vi ser fortsatt et betydelig vedlikeholdsbehov innenfor fengselsporteføljen og kulturhistoriske eiendommer. Kriminalomsorgsdirektoratet og Statsbygg har på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet utarbeidet en rapport som anbefaler fremtidig fengselskapasitet. Rapporten er et kunnskapsgrunnlag og et første steg mot en overordnet plan for fengselsporteføljen, med mål om mer effektiv bruk av statens midler og bedre forhold for innsatte og ansatte.

### KVU FOR FYSIKKBYGGET OG REALFAGBYGGET I BERGEN

Konseptvalgutredningen omfatter to bygninger på til sammen 56 400 kvm. Bygningene ble ferdigstilt i 1969 og 1977 og har behov for omfattende rehabilitering. Til tross for at UiB hadde et foretrukket alternativ da oppdraget kom til Statsbygg, fikk vi i samarbeid med UiB og Kunnskapsdepartementet utviklet nye alternativer som viste seg å ha høyere samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Ved å legge opp til en planløsning som gir mulighet for sekvensiell gjennomføring av rehabiliteringen, unngår vi behov for omfattende leie av kostbare midlertidige lokaler, samt at brukerne kun trenger å flytte en gang.

## Samfunnsøkonomiske vurderinger

Ressurser er knappe og har en alternativ anvendelse. Et tiltak defineres som samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom dets nyttevirkninger overstiger summen av alle kostnader over levetiden til tiltaket. Det er derfor et viktig prinsipp at alle aktuelle nytte- og kostnadsvirkninger over tid skal inkluderes og verdisettes så langt det lar seg gjøre. For bygg må imidlertid flere nyttevirkninger vurderes kvalitativt i større eller mindre grad. Samfunnsøkonomiske analyser utarbeides i henhold til et etablert rammeverk fra Finansdepartementet som skal sikre gode beslutningsgrunnlag for statlige økonomiske forpliktelser på tvers av alle sektorer i Norge.

I 2024 leverte Statsbygg fire konseptvalgutredninger (KVU), hvorav to av dem har gjennomgått ekstern kvalitetssikring (KS1). I tillegg har to KVU-er som ble ferdigstilt i 2023 gjennomgått KS1 i 2024. Statsbygg har videre levert ti utredninger under terskelnivå for statens prosjektmodell, mens ti andre tidligfaseprosjekter ble påbegynt i 2024. Blant disse er tre oppdrag i avklaringsfasen. I 2024 har Statsbygg også utarbeidet veiledere for tidligfase, herunder oppdatert veileder for samfunnsøkonomiske analyser og konseptvalgutredninger. Videre har vi startet arbeidet med Digitaliserings- og forvaltningsdepartementets (DFD) veileder for vurderinger av når staten skal bygge og eie sine bygg og når de bør leies i markedet (eie/leie veileder).

# SAMARBEID

*Samarbeid er et viktig virkemiddel for utvikling og innovasjon. Statsbygg skal benytte hensiktsmessig samarbeid på tvers av organisatorisk grenser for å nå bærekraftsmålene våre.*

**Mest aktuelle bærekraftsmål**

| STYRINGSPARAMETER | Resultat 2023 | Resultat 2024 | Måltall 2024 |
|---|---|---|---|
| Andel anskaffelser der vi gjennomfører markedsdialog før utlysning | - | 7,2 % | ≥ 7,5 % |
| Antall iverksatte initiativer gjennom ByggBOKS | 3 | 3 | ≥ 2 |
| Antall eksterne råd og utvalg | 108 | 93 | - |

## Samarbeid med bransjen

Om Statsbygg skal nå sine bærekraftsambisjoner er det viktig med hensiktsmessig samarbeid med andre aktører i bygg- og eiendomsbransjen. Slik deltakelse gir oss mulighet til å påvirke reguleringer, utvikle bransjestandarder, bidra til kunnskapsdeling og erfaringsutveksling, skaffe innsikt om trender og utvikling i bransjen og knytte aktører i bransjen. Ved slutten av 2024 var Statsbygg deltaker i cirka 90 eksterne råd og utvalg med andre aktører i bransjen. Dette er en markant reduksjon fra 2023, som sannsynligvis vil gå videre nedover på grunn av at vi innførte nye prinsipper for deltakelse i eksterne råd og utvalg høsten 2024. Målet med prinsippene er å prioritere innsats der det er mest strategisk, og der det ikke innebærer en risiko knyttet til uavhengighet og habilitet.

Innovasjon er et område som er avhengig av samarbeid. Gjennom Statsbyggs innovasjonsplattform ByggBOKS har Statsbygg fått 33 innovasjonsideer fra forskjellige aktører i bransjen og fire ideer arbeides med ved utgangen av 2024. Standardisering er også et viktig område som kan gi kraft til bærekraftsarbeid ved å samarbeide. Her samarbeider Statsbygg med Standard Norge for å sikre både effektivisering- og bærekraftsgevinster gjennom standard utvikling for hele bransjen.

### BYGGBOKS

ByggBOKS har i 2024 vært med på å styrke forestillingsevnen i byggenæringen. I mai ble samarbeidet med Nordic Circles avsluttet, der produksjon og test av verdens første bærebjelke av oppsirkulert stål ble realisert. Høsten har gått til planlegging av flere nye prosjekter med oppstart i 2025. Fellesnevneren er en viktig satsing på radikal innovasjon og bærekraft; med blant annet nye design- og produksjonsmetoder og forbedring av maritimt liv i indre Oslofjord.

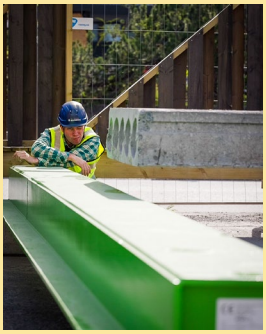

## Internasjonalt samarbeid

Bærekraftsmålene handler om hele koden, ikke bare Norge isolert sett. Statsbygg deltar aktivt i internasjonale samarbeidsfora med våre søsterorganisasjoner i nordiske og europeiske land, i tillegg til bilaterale utvekslinger. I 2024 har Statsbygg delt erfaringer i nettverkene om blant annet strategiimplementering, bærekraftsrapportering, transformasjon av eksisterende bygninger og reduksjon av klimagassutslipp fra bygg og eiendom. Statsbygg koordinerte en sammenligningsstudie på tvers av de nordiske landene på hvordan hvert land beregner klimagassutslipp i byggeprosjekter, som ble brukt videre i veiledning opp mot DFD. Det å være en del av internasjonale nettverk bidrar til kompetansebygging, utvikling og innovasjon, både i Statsbygg og for våre søsterorganisasjoner.

### SAMARBEID OG STANDARDISERING I BARNEVERNINSTITUSJONER

I samarbeid med Bufdir og Bufetat har Statsbygg utarbeidet en arealveileder for barneverninstitusjoner i høst 2024. Veilederen skal bidra til et bedre barnevern gjennom mer egnede lokaler og mer kostnadseffektive prosesser. Ett felles rammeverk skal forenkle og effektivisere prosjektgjennomføringen helt fra tidlig fase, redusere gjennomføringstiden og risikoen og dermed også på sikt gi lavere kostnader. Parallelt med standardiseringsarbeidet sikres systematisk læring mellom pågående prosjekter.

## Samarbeid med oppdragsgivere, leietakere og brukere

Det er lite som kan gjøres uten samarbeid med oppdragsgivere, leietakere og brukere. Noen viktige resultater av samarbeid i 2024 var forslag til DFD om standardisering av måling av klima- og miljøpåvirkninger for hele statlig sivil sektor, tidligere nevnte rapport om fremtidig fengselskapasitet og vurdering av markedsmessige konsekvenser av innleieforbudet i bransjen. Aller viktigst er samarbeidet som skjer i hverdagen enten i dialog med oppdragsgivere til et byggeprosjekt eller i leietakermøter om forvaltede eiendommer. Statsbygg er en rådgiver for dem. Ved å bygge forståelse for deres behov, utvikle et godt beslutningsgrunnlag sammen og rådgi beslutningstakere om de langsiktige konsekvensene av beslutningene, nærmer vi oss mer bærekraftige løsninger.

### SAMARBEID I HELE STATLIG SIVIL SEKTOR PÅ FORSLAG PÅ FELLES MÅLINGSMETODIKK

Statsbygg fikk oppdrag i 2024 på å lage et forslag på hvordan klima- og miljøpåvirkninger fra bygg- og eiendomsvirksomhet kan måles på tvers av statlig sivil sektor. Forslaget ble levert i oktober 2024 og innebar deltakelse fra et stort antall statlige virksomheter. Blant andre var forslaget utarbeidet med støtte fra en arbeidsgruppe bestående av statlige eiendomsforvaltere og Nettverk for offentlige leietakere. Samarbeidet bidro til et bedre faktagrunnlag, situasjonsforståelse og forankring i hele statlig sivil sektor.

Samisk teater og skole, Kautokeino

Foto: Lars Petter Pettersen

# GRI-INDEKS

# 4

Gulating lagmannsrett, Bergen

Foto: Ivan Brodey

Statsbyggs bærekraftsrapportering følger den internasjonale rapporteringsstandarden Global Reporting Initiative (GRI). Statsbyggs fullstendige rapportering finnes i denne bærekraftsrapporten, årsrapport og nettsiden statsbygg.no.

## GRUNNLEGGENDE INFORMASJON

| GRI-standard | Indikator | Rapportering | Utelatelser |
|---|---|---|---|
| **Organisasjonsprofil** | | | |
| 2-1 | Navn på organisasjonen | Årsrapport kap. 2 | |
| 2-2 | Enheter omfattet av organisasjonens bærekraftsrapportering | Årsrapport kap. 2 | |
| 2-3 | Rapporteringsperiode, frekvens og kontaktpunkt | Årsrapport kap. 2 | |
| 2-4 | Endringer siden forrige rapportering | Årsrapport kap. 2 | |
| 2-5 | Ekstern kvalitetssikring | Årsrapport kap. 6 | Bærekraftsrapportering er ikke bekreftet av en ekstern revisor. |
| **Aktiviteter og arbeidskraft** | | | |
| 2-6 | Hovedprodukter og -tjenester | Årsrapport kap. 2 og 3 | |
| 2-7 | Ansatte | Årsrapport kap. 2, 3 og vedlegg | |
| 2-8 | Konsulentbruk | Årsrapport kap. 3 | |
| **Styring** | | | |
| 2-9 | Styringsstruktur og sammensetning | Årsrapport kap. 2 og 4 | |
| 2-12 | Styrets rolle i oppfølging av håndtering av påvirkninger | Bærekraftsrapport kap. 1, 2 og 3 | |
| 2-14 | Styrets rolle i bærekraftsrapportering | Bærekraftsrapport kap. 1, 2 og 3 | |
| **Strategi og virksomhet** | | | |
| 2-22 | Uttalelser om strategi for bærekraftig utvikling | Bærekraftsrapport kap. 1 | |
| 2-23 | Organisasjonens policyer og etiske retningslinjer | Årsrapport kap. 4, vedlegg og Bærekraftsrapport kap. 3 | |
| 2-26 | Varslingsordning | Årsrapport kap. 4, Bærekraftsrapport kap. 3 og statsbygg.no | |
| 2-27 | Etterlevelse av lover og forskrifter | Årsrapport kap. 4 og Bærekraftsrapport kap. 3 | |
| **Interessentdialog** | | | |
| 2-29 | Tilnærming til interessentdialog | Bærekraftsrapport kap. 2 | |

## VESENTLIGE BÆREKRAFTSTEMAER

| GRI-standard | Indikator | Rapportering | Samsvar med GRI-standard |
|---|---|---|---|
| **Ta hensyn til klimaendringer** | | | |
| 201-2 | Økonomiske implikasjoner av klimaendringer | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| **Redusere klimabelastning** | | | |
| 305-1 | Direkte utslipp (Scope 1) | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| 305-2 | Indirekte utslipp fra innkjøpt energi (Scope 2) | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| 305-3 | Øvrige indirekte utslipp (Scope 3) | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| **Redusere naturbelastning** | | | |
| 304-3 | Beskyttede og restaurerte habitater | Bærekraftsrapport kap. 3 | Delvis oppfylt |
| **Energieffektivisering** | | | |
| 302-1 | Energibruk | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| 302-3 | Energiintensitet | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| **Bidra til sirkulærøkonomi og lav ressursbruk** | | | |
| 301-1 | Materialbruk etter vekt eller volum | Bærekraftsrapport kap. 3 | Ikke oppfylt |
| 301-2 | Prosentvis materialer fra gjenvinning | Bærekraftsrapport kap. 3 | Ikke oppfylt |
| 306-4 | Avfall til ombruk og gjenvinning | Bærekraftsrapport kap. 3 | Delvis oppfylt |
| 306-5 | Avfall til deponi og brenning | Bærekraftsrapport kap. 3 | Delvis oppfylt |
| **Sikre et trygt arbeidsmiljø** | | | |
| 403-2 | HMS-risikovurdering og HMS-behandling | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| 403-9 | Arbeidsrelaterte skader | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| **Mangfold og inkludering** | | | |
| 401-1 | Rekruttering og turnover | Bærekraftsrapport kap. 3 | Delvis oppfylt |
| 405-1 | Mangfold i styret og ansatte | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| **Utvikle riktig kompetanse** | | | |
| 404-1 | Opplæringstimer per ansatt | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| **Ansvarlige leverandørkjeder** | | | |
| 308-1 | Miljøscreening av nye leverandører | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| 407-1 | Risiko for arbeidstakeres rettigheter til å organisere seg | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| 408-1 | Risiko for barnearbeid | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| 409-1 | Risiko for tvangsarbeid | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| 414-1 | Sosialscreening av nye leverandører | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| **Hensyn til lokalsamfunn** | | | |
| 413-1 | Oppdrag med lokal medvirkning og konsekvensutredning | Bærekraftsrapport kap. 3 | Egen tilnærming |
| **Åpent og etisk styring** | | | |
| 205-1 | Enheter risikokartlagt for korrupsjon | Bærekraftsrapport kap. 3 | Oppfylt |
| **Ansvarlig økonomisk styring** | | | |
| *Ingen GRI-standard* | | | |
| **Samarbeid** | | | |
| *Ingen GRI-standard* | | | |

**Forsiden:**
**Svedrup-bygget, Ny-Ålesund**
**Foto: Trine Lise Sviggum Helgerud**

BYGG MED MENING